Grigore Constantinescu

Municipiul

CÂMPULUNG-MUSCEL

PITEŞTI MMXV

CÂMPULUNG - MUSCEL

COMPONENŢĂ: Municipiul este format din cartierele: Centru, Flămânda, Grui, Mărcuş, Rotunda, Schei, Tabaci, Valea Românestilor, Vişoi.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 55 km.
SUPRAFAŢĂ: 35,6 km^2.
POPULAŢIE: 31.767 locuitori [15.176 M + 16.591 F] (2011).
Municipiu înfrăţit cu localităţile: Soissons [Franţa], Ludvika [Suedia].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

• **1300** – Piatra de mormânt a comitelui Laurenţiu de Longocampo• **Grădiştea** – 1512 [7020] iulie 30 (DRH, B, ŢR, vol. II, doc. 107)• **Românesti** – 1572 [7081] septembrie 25 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. IV, doc. 93)• ***Secăreni** – 1577 [7085] iunie 9 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. IV, doc. 280).

TOPONIMIE:

Câmpulung este un nume topic topografic, relevând caracteristicile zonei în care s-a constituit aşezarea: o depresiune întinsă, situată de-a lungul unei ape (Râul Târgului); toponimul este compus prin contopire din substantivul câmp şi adjectivul lung < la origine, cuvinte latine: campus, şi, respectiv, longus>. În documentele slave, acest toponim de origine latină, este consemnat frecvent, sub formele: Dolgopol, Dolgopolie, iar, în cele germane, sub formele: Langenau, Longenow.

În documentele cartografice – sursă informaţională semnificativă pentru relevarea introducerii urbei în circuitul internaţional, localitatea este menţionată sub grafiile: Campolongo-Langenau [1550], Langenau [1560], Longenov [1595], Longenow [1620], Longenau-Campolongum [1687], Campelongo [1780], Kimpolung [1854], Kompolung [1875].

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Analizând specificitatea arhitecturii locale, arhitectul Constantin Joja consemna, în volumul său «Sensuri şi valori regăsite», următoarele: „În Câmpulung, trecerea de la casa ţărănească la casa urbană se face întâi cu adăugarea camerelor atenanse, dotate invariabil cu pridvor pe parter şi etaj, spre deosebire de nucleul principal, care rămâne cu parterul închis şi cu pridvorul la etaj în faţada din curte.”.

După cum remarca arhl. dr. Flaminiu Mârţu, unul dintre autorii amplei monografii «Câmpulung-Muscel, ieri şi azi», „printr-o fuziune a elementelor geniului creator popular cu elemente de cultură şi artă feudală, s-a format o rezultantă de creaţie artistică cu profil orăşenesc, pe care o surprindem în nota constructivă, arhitecturală, laică şi de cult, în cioplitul în lemn şi în piatră, în meşteşugul zugrăvitului, pictură, ceramică, prelucrarea metalelor preţioase.”.

O imagine edificatoare a interioarelor caselor din oraş în anul 1855 este prezentată de C. D. Aricescu în «Istoria Câmpulungului»: „Interiorul caselor moşilor noştri câmpulungeni era simplu şi curat ca inima lor... La cei avuţi, velinţe de lână, mese şi scule de lemn, laviţi lungi şi late pe lângă pereţi, în loc de fotoliuri şi canapele, oale şi străchini pe căminul celor mai neavuţi şi un tron în colţul patului unde era toată averea nevestei şi a fetelor, cusute de chiar mâinile lor.”.

Cooperativa «Marama musceleană» din oraş a obţinut succese remarcabile prin angajaţii săi, în confecţionarea costumelor populare: Maria Alexe, Paraschiva Bădică,

Vasilica Brăgărea, Maria Chivu, Elisabeta Damian, Marcela Drăgucean, Claudia Dumitrescu, Elena Ene, Mihaela Lăzăroiu, Constanţa Muşătescu, Maria Pătru, Monica Pătru, Vasilica Perneş, Paraschiva Polexe, Zoe Polexe, Maria Popa, Olimpia Şulcă, Liliana Tamaş, Elena Zoltan; a maramelor: Maria Boambeş, Elena Enache, Maria Râpeş, Maria Vintilă; a ţesăturilor de interior: Elisabeta Bălan, Vasilica Brăgărea, Filofteia Dănilă, Elena Enache, Maria Enache, Marcela Hagioiu, Maria Iosif, Georgeta Lazea, Paraschiva Nicolescu, Maria Poştoacă, Octavia Poştoacă, Maria Rădulescu, Maria Şerb, Viorica Şerb, Elena Voican.

În domeniul folclorului literar local, printre cele mai reprezentative creaţii de acest gen, se înscriu doinele: Foaie verde mărăcine, Frunzuliţă trei arginţi.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Alunelul, Bordeiaşul, Brâul pe 6, Chindia, Ciuleandra, De doi ca la Câmpulung, Floricica, Hora mare, Hora miresii, Hora Nuţii, Mânioasa, Romanul, Sârba, Sârba a 6-a, Sârba lui 22, Ungurica. În anul 1968, a luat fiinţă Ansamblul folcloric «Carpaţi» la Casa orăşenească de cultură, din iniţiativa maestrului coregraf Leonte Socaciu, care a prezentat spectacole memorabile pe scene din ţară şi din străinătate.

Ansamblul folcloric «Muscelul» al Clubului elevilor şi copiilor din Câmpulung-Muscel – sub coordonarea artistică a instructorului Cornel Teşileanu – includea, în repertoriul său, dansurile populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel: Foişoreanca, Hora, Hora-n draci, Leliţa, Mărioara, Sârba din Muscel, Sârba lui 22, Tărăşelul, Ungurica.

Ansamblul «Plaiuri muscelene-Holcim» instruit de Puiu Tarbă este un mesager vestit al folclorului din arealul zonal.

Ansamblul folcloric «Muscel, plai cu dor» al Clubului elevilor din Câmpulung-Muscel – sub coordonarea artistică a instructorilor Nicolae Musceleanu şi Marin Ionescu – includea, în repertoriul său, dansurile populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel: Brâul din Muscel, Fedeleşul, Hora, Hora Nuţii, Sârba, Ungurica.

În ampla acţiune de valorificare scenică a tezaurului folcloric, sunt implicate formaţiuni renumite din oraş: Ansamblul folcloric «Plaiuri muscelene-Cimus»; Ansamblul folcloric «Nanu-Muscel»; Ansamblul folcloric «Plai cu dor».

Corul Societăţii muzicale «Negru Vodă» – înfiinţat în anul 1908 – a valorificat, în timp, imensul tezaur artistic coral naţional şi internaţional, sub bagheta dirijorală a unor personalităţi prestigioase: Badea Alboteanu, Nicolae Oancea, Viorica Mihăilescu, C. Dumitrescu-Tita, Nicolae Catina, Ileana Prosia, dr. Constantin Roman, Nicolae Argeşeanu, Alfons Popescu, Constantin Mahu, Gheorghe Drăguşin şi Moise Mitulescu.

Festivalul-concurs de satiră socială «Tudor Muşatescu» se desfăşoară în fiecare an, cu participarea unor formaţii de amatori din judeţ şi din ţară, având un repertoriu inspirat din satira populară.

Târg tradiţional organizat cu ocazia unei sărbători religioase: „Sf. Ilie" (20 iulie), dar şi târg săptămânal – sâmbăta.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

Situat pe importantul drum comercial care leagă Dunărea cu Transilvania, prin culoarul Rucăr-Bran, Câmpulungul este unul dintre cele mai vechi oraşe ale ţării, fiind atestat documentar în anul 1300.

Existenţa aşezării este anterioară primei atestări documentare, în vatra oraşului, descoperindu-se urme de cultură materială datând din perioada bronzului timpuriu [1700-1600 a. H.].

Devenit cetate de scaun domnesc în timpul primilor Basarabi, Câmpulungul cunoaşte o puternică dezvoltare economică, relaţiile comerciale cu oraşele din Transilvania intensificându-se.

Important centru politic şi cultural al Ţării Româneşti, Câmpulungul se înscrie în harta spirituală a zonei prin tipăriturile ieşite de sub teascurile tipografiei lui Matei Basarab [1632-1654], prin primul document în limba română păstrat (Scrisoarea boierului Neacşu către Johannes Benkner, judele Braşovului [1521]), prin Şcoala Domnească înfiinţată în 1669, de către domnul Ţării Româneşti, Antonie Vodă din Popeşti. Vestigii arheologice, excepţionale monumente de arhitectură şi epigrafice constituie mărturii indubitabile relevând locul şi rolul oraşului în istoria naţională.

Sit arheologic: **CASTRUL ROMAN JIDAVA** –[▲]– amplasat în cartierul Pescăreasa, la km 44,500, este menţionat, în literatura de specialitate, sub numele: Jidova sau Sidova. Castrul reprezintă cea mai impunătoare fortificaţie de pe Limes transalutanus sau valachicus, justificând, prin amplasament – la intersecţia străvechii artere de comunicaţie dintre Câmpia Munteniei şi Munţii Făgăraş cu drumul care străbătea dealurile subcarpatice, dar şi prin amploarea construcţiilor, raţiunea edificării sale stipulate în adagiul latin: «Castra sunt victori receptaculum, victo profugium» (Castrele sunt locul de primire a învingătorilor, de refugiu pentru cei învinşi). Singurul castru construit în opus vittatum din acest sistem strategic, reprezentând graniţa fortificată de est dintre Dunăre şi Carpaţi a Imperiului roman, a fost edificat, în perioada împăratului Commodus şi consolidat de urmaşul său, Septimiu Sever [193-211]. Castrul roman Jidava – de plan patrulater (132,35x98,65 m) – era dublat de un castru de pământ cu plan pătrat (80x80 m) construit la circa 300 m sud. Castrul de piatră de la Jidava – „tip de fortificaţie romană având ca trăsătură specifică suprastructura de lemn a turnurilor din zidărie la bază, asemănătoare unora reprezentate pe Columna lui Traian" – era prevăzut cu patru porţi: praetoria (sud), decumana (nord), principalis dextra (vest) şi sinistra (est), accesele fiind asigurate prin uşi de stejar legate în fier şi poduri suspendate, fixate deasupra şanţului din exteriorul fortificaţiei.

Sistemul de observaţie şi, implicit, de apărare includea: câte două turnuri pătrate care flancau porţile, bastioane intermediare de formă patrulateră, iar, la colţuri, turnuri de secţiune pătrată – aceste elemente ale fortificaţiei prezentând suprastructuri de lemn. În interior, se circula pe via praetoria lată de 6 m. Centrul castrului era dominat de clădirea comandamentului – praetorium (34,70 x 30,40 m) format dintr-o curte interioară (atrium) pavată cu pietre de râu şi prevăzută cu un puţ, curtea fiind delimitată, la est şi la vest, de cele trei camere ale armamentariumului (depozit de armament) surmontat de un peristylum (sala festivă).

Pe latura nordică, era dispusă curtea sacră sau oecus (sediul comandantului) şi sacellum (capela) în ax. În latus dexter, fuseseră amplasate terme cu hypocaustum şi magazia (horeum) consolidată cu contraforturi. Locuinţele soldaţilor (hibernacola) construite din bârne de lemn lipite cu pământ erau acoperite cu ţigle.

Castrul cu canabae (aşezări civile dezvoltate în imediata sa apropiere) de la Jidava ca, de altfel, şi Limesul transalutan au fost părăsite definitiv în timpul lui Filip Arabul, datorită atacului carpilor din anii 245-247 p. H., forţele militare romane retrăgându-se pe aliniamentul Limesului alutan.

Cercetările arheologice au depistat un material variat: cărămizi semnate de soldaţii: Zoticus, Candidus, Armenius ş. a., vase ceramice, un inel de aur, arme, obiecte din metal, monede emise în perioada de la Septimiu Sever la Gordian III, precum şi unele monede de bronz în aşezarea civilă – anterioare, concomitente şi posterioare stăpânirii romane – demonstrându-se intensitatea traficului comercial efectuat prin pasul Bran, în perioada dacică şi a migraţiilor.

Menţionat iniţial în 1691, sub numele de Sidova, de către italianul Luigi Ferdinando conte di Marsigli [1658-1730], ofiţer de geniu în armata austriacă specializat în reperarea antichităţilor, castrul roman de la Jidava a făcut obiectul unor cercetări arheologice susţinute, efectuate ante 1968, de către prof. Emilian Popescu şi Eugenia Popescu. Cercetările întreprinse ulterior de dr. arhl. Constantin Petolescu, în retentura (zona din spatele comandamentului), s-au soldat cu identificarea a două barăci militare, în fiecare, staţionând o centuria. Pe podeaua unei locuinţe, s-a descoperit o inscripţie zgâriată în pasta umedă conţinând „iscălitura" unui miles din Cohors I Flavia Commagenorum.

Valorificarea complexă, cultural-turistică a sitului arheologic de la Jidava a implicat, în ultima perioadă, efectuarea unor ample operaţiuni de reconstituire a zidului de incintă de pe latura sudică şi a porţii praetoria, a turnurilor de curtină, pe baza proiectului întocmit de arh. Alexandru Mulţescu, în colaborare cu prof. univ. C. Petolescu și arhl. Teodor Cioflan.

În expoziţia permanentă de la Jidava, sunt prezentate piese arheologice rezultate din săpături, alături de macheta castrului reconstituit la scară redusă, pentru a se facilita perceperea structurii sale iniţiale.

Importantul ansamblu de arhitectură medievală din oraş, ✚Mănăstirea «Negru Vodă» –[▲]– se integrează cronologic etapei de constituire a statului feudal Ţara Românească. Complexul arhitectural este format din: Biserica «Adormirea Maicii Domnului», Biserica-bolniţă «Sf. Ioan Botezătorul», turnul clopotniţă, casa domnească, stăreţia, chiliile.

Formată iniţial – la mijlocul secolului al XIV-lea – dintr-o biserică şi o incintă patrulateră prevăzută cu turnuri, Curtea domnească din Câmpulung ctitorită de Basarab I, domnul Ţării Româneşti [1310-1352] şi de fiul acestuia, Nicolae Alexandru [1352-1364], a înregistrat, în perioada domniei lui Matei Basarab [1632-1654], o dezvoltare considerabilă prin refacerea bisericii distruse de cutremur, construirea Casei Domneşti [1650] –[▲]–cu două niveluri, pe o fundaţie datând din secolul al XIV-lea şi a impunătorului turn-clopotniţă [1635-1636] –[▲]– înalt de 36 m, amplu decorat cu arcaturi şi cu bumbi din ceramică smălţuită; Casa stăreţiei –[▲]– de pe latura vestică – a fost edificată ulterior, cu cheltuiala domnului Ţării Româneşti, Constantin Brâncoveanu [1688-1714].

La est de Biserica Mănăstirii Negru Vodă, au fost depistate vestigii ale vechii case domneşti datând de la mijlocul secolului al XIV-lea care „vădesc analogii cu modul de dispunere a clădirilor ansamblului Curţii domneşti de la Argeş. Ancadramente cu profilatură gotică recuperate din vechea reşedinţă voievodală erau semnalate de V. Drăghiceanu în 1920. [Cantacuzino Gh. – *Probleme ale cercetării vechii reşedinţe domneşti din Câmpulung,* SCMJA, IX, 2000].

✚**Biserica «Adormirea Maicii Domnului» a Mănăstirii «Negru Vodă»** –[▲]– a înregistrat, în evoluţia sa către forma actuală, diverse etape constructive: prima etapă – de la începutul secolului al XIV-lea până în 1628, când s-a dărâmat din cauza unui cutremur; etapa a doua este asociată cu domnia voievodului Matei Basarab [1632-1654], care, în 1635, o reconstruieşte din temelii; biserica a fost incendiată de turci în 1737 şi „renovată" în cursul aceluiaşi an; în timpul cutremurului din 1802, construcţia s-a năruit; etapa a treia – începe cu refacerea bisericii din 1826-1832, etapă marcată de importante operaţiuni de restaurare menite să salveze acest important monument ecleziastic durat din începuturile statului feudal Ţara Românească.

Pisania de pe peretele vestic al construcţiei reprezintă o amplă sursă documentară referitoare la istoria locaşului de cult câmpulungean: „a fost zidit întru început de Radu Negru la 1215, de Basarab I cel Mare, fiul lui Negru Vodă, şi terminată de Nicolae Alexandru Basarab, înmormântat aici. La 1628, din pricina cutremurului, biserica s-a dărâmat. La 1635, Matei Basarab voievod o zideşte din nou cu aceleaşi materiale de piatră cioplită, întocmind obştea monahală cu primul stareţ Melchisedec. Din cauza cutremurului din 1802 şi 1819, biserica s-a dărâmat, rămânând aşa până în 1826, când, din porunca voievodului Grigore Dimitrie Ghica şi cu blagoslovenia mitropolitului Grigore, începe zidirea cu acelaşi material, adăugându-se şi pietre noi cioplite. Din cauza grelelor întâmplări (războiul Rusiei cu turcii, boala ciumei, holerei şi foametei), zidirea ei se întrerupe, până în 1831, când, cu ajutorul vornicului vel Pană Costescu şi cu osteneala stareţului Filaret Apamias Beldiman, venit din Moldova, biserica se termină şi se târnoseşte la 30 octombrie 1832. La incendiul din 1934, izbucnit la Seminarul orfanilor din cuprinsul mănăstirii, sunt distruse acoperişul bisericii, clopotniţa şi chiliile, dăunând şi obiectelor şi picturii dinăuntru. În 1955, s-a orânduit şi pictura din nou, prin grija patriarhului Justinian, în frescă; s-a lucrat trei veri (1955-1957), pe vremea stareţului protos Meletie Petcu (pictori călugări conduşi de arhimandritul Sofian Boghiu, ajutat de ieromonahul Felix Dubneac de la mănăstirea Plumbuita – Bucureşti.". Biserica actuală a fost reconstruită conform planului arh. Franz Walet, utilizându-se materialul rezultat din demolarea bisericii lui Matei Basarab. De plan dreptunghiular, cu altar semicircular, separat de naos, printr-un iconostas sculptat în lemn, amplu decorat în motive vegetale stilizate, cu colonete ornamentate şi capiteluri, iconostasul prezintă trei registre pentru programul iconografic, registrul superior arcuindu-se în zona centrală al cărei plan este avansat spre naos, spre deosebire de zonele laterale retrase către altar. Considerat unul dintre cele mai frumoase iconostase din zonă, este împodobit cu pictura ieromonahului zugrav Ghermano [1834]. Naosul este despărţit, printr-o arcadă semicirculară susţinută, lateral, pe stâlpi masivi, de pronaosul segmentat în spaţii prin coloane cu capiteluri, fixate pe socluri pătrate. În partea

sudică a pronaosului, se află cea mai veche lespede funerară a unui domnitor român cunoscută până în prezent: piatra de mormânt a voievodului Nicolae Alexandru Basarab [1364], cu inscripţia în limba slavonă: „Luna noiembrie în 16 zile, s-a pristăvit marele şi singur stăpânitor domn Ion Nicolae voevod, fiul marelui Basarab voevod, în anul 6873 indictionul 3. Veşnica lui pomenire.".

Menţionarea legendarului Negru Vodă în pisania ctitorului de refacere, voievodul Matei Basarab, l-a determinat pe cărturarul Nicolae Iorga să consemneze: „Pentru întâia oară, se sapă în piatră legenda bătrânului şi preamilostivului creştin Radul Negru voievod, care a fost de început descălecătorul Ţării Româneşti.".

În tabloul votiv din pronaos, realizat în 1831, sunt înfăţişaţi: Melchisedec, primul egumen, (pe peretele sudic), vornicul Pană Costescu (pe peretele nordic), iar, pe peretele vestic: Matei Basarab şi Doamna Elena, care susţin macheta bisericii cu trei turnuri mari şi două mici; Radu Negru şi Nicolae Alexandru Ilieş (confuzie de nume) cu macheta unei biserici cu cinci turnuri mari şi două mici.

✚Biserica-bolniţă «Sf. Ioan Botezătorul» –[▲]– sau Paraclisul, amplasat în extremitatea estică a curţii, a fost ctitorit, în 1718, de către Teofan, egumenul mănăstirii, pe locul unei biserici de lemn, „pentru ca toţi călugării mănăstirii să poată face în linişte rugăciunile zilnice". Biserica este de plan triconc, cu altarul decroşat poligonal la exterior şi semicircular în interior; pridvor deschis cu arcade trilobate, sprijinite pe coloane din piatră de Albeşti; turlă octogonală fixată pe tambur pătrat, deasupra naosului. Decor exterior format din ancadramente sculptate în piatră, la uşă şi la ferestre. Se conservă fragmente din fresca originară [1862], pictată de Gheorghe Tattarescu, dar şi piese iconografice de o incontestabilă valoare – creaţii ale marelui pictor român: „Iisus Hristos", „Maica Domnului", „Naşterea Sf. Ioan Botezătorul", „Sf. Grigore Dialogul" ş. a. În nişa hramului, pe peretele vestic exterior, este înfăţişat Sf. Ioan Botezătorul.

Biserica de mir cu hramul «Adormirea Maicii Domnului» a fost transformată de către Matei Basarab în biserică a Mănăstirii Negru Vodă – aşezământul monahal constituind un important centru de iradiere culturală în Evul Mediu românesc, întrucât, de sub teascurile tiparniţei înfiinţate de către voievod cu sprijinul mitropolitului Kievului, românul Petru Movilă, au ieşit volumele: «Molitvelnic slavonesc» [1635], «Învăţături preste toate zilele alese pe scurt» [1642] – întâia carte tipărită în limba română în Ţara Românească, «Antologhion slavon» [1643] şi «Psaltirea slavonă» [1650], a căror circulaţie s-a înregistrat şi în sudul Dunării. O susţinută activitate au desfăşurat, în atelierele mănăstirii, copiştii de manuscrise: Panu grămăticul, Nicola grămăticul, Silvestru eromonahul, Nicolae sin popa Gheorghe, Daniil eromonahul, Eremia Câmpulungeanul şi alţii, manuscrisele realizate într-o caligrafie remarcabilă, fiind ornamentate cu frontispicii şi miniaturi în culori.

În chiliile refăcute după Primul Război Mondial, s-a organizat un orfelinat destinat copiilor orfani de război, pentru care s-a înfiinţat, la 1 septembrie 1922, Seminarul Orfanilor de Război „Patriarhul Miron", care a funcţionat până în anul 1934, când un puternic incendiu a distrus parte dintre chilii, stăreţia cu muzeul bisericesc şi obiectele de preţ din inventarul acestuia, cupola cea mare şi învelişul clopotniţei, iar cele patru clopote s-au topit. Regele Carol II va dona un clopot de 1000 kg mănăstirii câmpulungene afectate de incendiu. De menţionat că, printre elevii orfani din seminar, s-a aflat şi viitorul patriarh al României, Justin Moisescu, originar din Cândeşti-Muscel.

În patrimoniul bisericii, expus în Casa Domnească durată de Matei Basarab, se află cărţi ritualice: Noul Testament [1648], Apostol [1683], Biblia [1688], Mineie [1698], Cazanie [1700], Penticostar [1701], Antologhion [1745], Triod [1746], Penticostar [1746], Triod [1748], Mineie [1754], icoane pictate pe lemn în sec. XVIII-XIX, candele filigranate [1751-1767], chivot [1786], linguriţe, disc, potir, epitaf [1836], sfeşnice ş. a.

Un popas în acest sfânt aşezământ – a cărui ultimă restaurare a fost săvârşită prin osârdia patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Justin Moisescu, – reprezintă un pas în propria aspiraţie spre înălţare spirituală, în devenirea continuă spre acel Homo religiosus, pe care marele gânditor al neamului, musceleanul Petre Ţuţea, îl socotea „un om etern".

✚Ansamblul Bărăţia –[▲]– (str. Negru Vodă, 116) este format din: Biserica «Sf. apostol Iacov» – edificată, pe fundaţiile unei construcţii ecleziastice de la sfârşitul secolului al XIII-lea, de către comunitatea săsească din Câmpulung; turnul-clopotniţă [1730] şi casa parohială construită în secolul al XVII-lea.

Ansamblul catolic Bărăţia a fost incendiat de turci în 1737, fiind refăcut în anul 1760. Restaurarea ansamblului în forma actuală a fost efectuată în anii 1963-1965, de către Direcţia patrimoniului cultural naţional, pe baza proiectului arh. Ştefan Balş, relevându-se, cu acest prilej, etapele de construcţie, fundaţiile bisericii anterioare şi înlăturându-se elementele parazitare ulterioare.

Biserica «Sf. Apostol Iacov» –[▲]– este redusă la dimensiunile corului unei biserici anterioare, care se prelungea, spre vest, cu o navă, cor terminat, la est, printr-o absidă formată din trei laturi. În interiorul bisericii, este expusă piatra de mormânt a comitelui Laurenţiu de Longocampo [1300] – document epigrafic reprezentând prima atestare documentară a oraşului Câmpulung. În jurul anului 1220, coloniştii saşi construiseră, în zona sudică a Câmpulungului, o biserică mare catolică, Cloaşterul (de la germ. Kloster = mănăstire), care avea un turn înalt folosit ca punct de observaţie, biserică pe care cărturarul Nicolae Iorga o considera „cel dintâi locaş de zid din toată românimea". În chiliile Cloaşterului, vieţuiau călugări dominicani sau predicatori, care se îngrijeau de moaşte ale Sf. Apostol Andrei. Biserica s-a năruit, în prima jumătate a secolului al XVII-lea, piatra din zidurile sale fiind utilizată de orăşeni în edificarea propriilor locuinţe.

Atestată documentar iniţial în 1653, Biserica «Sf. Apostol Iacob» a fost incendiată de turci în 1737, construcţia ruinându-se; egumenul Antoniu Ciobriu întreprinde, în 1760, lucrări de refacere a bisericii, care, potrivit rezultatelor investigaţiilor arheologice efectuate în zonă, fusese edificată pe structura corului unei biserici catolice dispărute, construite, probabil, anterior anului 1300, inscripţionat pe lespedea funerară a comitelui Laurenţiu de Longocampo. Potrivit unor istorici ai arhitecturii ecleziastice zonale, „arhitectura gotică a corului a fost subliniată prin degajarea corului triumfal dintre cor şi navă, ce fusese astupat de zidărie, odată cu dărâmarea navei. Ferestrele au fost readuse la dimensiunile lor şi completate cu colonete şi timpane de piatră. Portalul din faţă (sud) a fost eliberat prin dărâmarea clădirilor, iar, în sacristia dinspre nord, a fost refăcută bolta degajată. La exterior, se remarcă prezenţa unor puternice contraforturi şi totodată interesante ancadramente ale ferestrelor realizate din piatră de Albeşti.".

Turnul-clopotniţă –[▲]– supranumit Turnul Bărăţiei – amplasat pe latura vestică a curţii prezintă un plan pătrat, având înălţimea până la cornişă de 13 m. Construcţia a fost înălţată cu un etaj și acoperiş piramidal, la sfârşitul secolului al XIX-lea. Decoraţia exterioară este compusă din trei rânduri de registre cu firide divers concepute şi butoni din ceramică în culori variate, prezentând, sub acest aspect, similitudini cu turnul Mănăstirii Negru Vodă.

Casa parohială –[▲]– edificată în secolul al XVII-lea – are, la etaj, încăperi boltite, un foişor deschis, cu arcade susţinute pe coloane masive de zidărie, iar, la parter, pivniţe cu boltiri, în care sunt depozitate piese provenind din biserica iniţială: fragmente de lespezi funerare inscripţionate, capiteluri, nervuri, sculpturi în piatră. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice de excepţional interes bibliofil.

✚Biserica «Duminica Tuturor Sfinţilor» Apa Sărată –[▲]– Potrivit pisaniei săpate în piatră, fixate în pridvor deasupra accesului în pronaos: „Ziditu-s-au această sfântă biserică din temelie nouă /.../ prin rugăciunea norodului din Mărcuşi, cari au dat şi ajutor şi cu toată cheltuiala obştii neguţătorilor din oraşu Câmpulungu şi a altor stări şi trepte. /.../ S-au pus temeliia la anul 1831 iulie 6 şi s-au săvârşit şi s-au sfinţit la anul 1833 mai 28.". Din obştea negustorilor câmpulungeni, s-au remarcat, prin contribuţia lor substanţială: Constantin Aninoşanu, Gheorghe Merişanu, Bratu, Constantin Pop ş. a., cărora li s-au alăturat, ajutând prin muncă, unii locuitori din Mărcuş (numele anterior al satului). Biserica edificată de către meşterii Ion Măţăoanu şi Cotescu, a fost reparată în: 1887, 1927-1928 (consolidare cu centuri metalice, subzidire din beton, adăugarea unui cafas), 1943 (pardoseală din mozaic), 1961 (reînchiderea cu ferestre a pridvorului) şi renovată la sfârșitul secolului XX. Planul construcţiei este dreptunghiular compartimentat, cu absida altarului poligonală şi pridvor

deschis decroşat prevăzut cu două arcade laterale; turlă octogonală deasupra naosului, sprijinită pe arce şi masive de zidărie; turlă-clopotniţă peste pronaos cu scară de acces formată din butuci de stejar dispuşi în spirală, practicată în grosimea zidului nordic. Naosul este separat de pronaos prin trei arcade inegale, iar, de altar, prin tâmplă de zid care nu ajunge la boltă. Decoraţia exterioară se rezumă la un brâu în formă de tor, ce se înalţă deasupra arcadelor pridvorului şi altarului, încadrând firida pentru icoana hramului. Pictura murală originară în frescă, realizată în stil bizantin clasic, este atribuită unui mare zugrav câmpulungean, Gheorghe Bălăceanu; pictura a fost refăcută, la tâmplă şi turla Pantocratorului, de către Petre Cazan, în 1887, şi restaurată de pictorii Ion Fleşaru şi Manu, în 1943. Pictura de pe iconostas şi turla Pantocratorului datează din 1904. În casa parohială construită, în 1926, de enoriaşi, s-a organizat, de către preotul cărturar Nicolae Mănescu, un muzeu bisericesc cu piese de cult şi carte veche religioasă. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Apostol [1747], Evanghelie [1750], Catavasier [1753], Liturghier [1757], Liturghier [1759], Antologhion [1777], Mineie [1777-1779], Penticostarion [1783], Mineie [1784], Chiriacodromion [1811], Liturghier [1817], Triodion [1833], Cazanie [1834], Ceaslov [1835], Octoih [1836], Psaltire [1839], Molitvelnic [1793], Irmologhion [1823], Biblie [1819], Panihidă [1809], Catavasier [1795], Slujba Sf. Filofteia [1831] şi icoane pictate pe lemn în sec. XIX, un epitaf, proschinitar, sfeşnice, candelă, cădelniţă ş. a.

✚Biserica «Schimbarea la Faţă» Chilii – construită de Niţă Mărcuşan cu fiii săi: Ion, Gheorghe, Nicolae, în anul 1864 •intervenţii: consolidare [1927]. Pictura murală executată de Petre Cazan şi Iancu Bălăceanu din Câmpulung-Muscel [1864]; repictată de: A. Băbuş din Chilii [1927]; Pantelimon Fleşaru din Suslăneşti [1974].

✚Biserica «Cuvioasa Paraschiva»+«Sf. Nicolae»+«Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil» Domnească –[▲]– Ctitorie domnească, datând din 1567, atribuită Doamnei Chiajna, văduva voievodului Mircea Ciobanul [1545-1552;1553-1554], şi fiului său, Petru cel Tânăr [1559-1568]. Refacerea integrală a construcţiei ecleziastice („s-a dărâmat până în temelii") va fi întreprinsă în 1721, cu cheltuiala domnitorului Nicolae Mavrocordat, a ispravnicului Neacşul vornicul Piteşteanul şi a preotului Ianache. O „reclădire din temelie", în forma actuală, este atestată, prin pisanie, în perioada anilor 1870-1889, principalii ctitori fiind: Ion Colan, Anton Paul, preotul Petre Bănulescu, Ion Marinoiu şi Tase Piteşteanul. O ultimă restaurare de amploare a fost efectuată în 1955-1957. Plan extins, în formă de cruce, cu absida altarului poligonală la exterior şi semicirculară în interior, ca, de altfel, şi absidele naosului. Altarul este separat de naos, printr-un splendid iconostas sculptat în lemn. În pronaos, a fost construit un cafas de lemn pentru cor.

Pictura murală realizată în manieră realistă, în 1889, semnată de Gheorghe Stoenescu, elev al pictorului Gheorghe Tattarescu, a fost „spălată", prin strădania pr. Gheorghe Stroian, în 1934-1935. Tablourile votive de pe peretele vestic al pronaosului reprezintă pe ctitorii iniţiali: Doamna Chiajna şi fiul său, Petru al II-lea. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Minei [1688], Mineie [1698], Evanghelie [1693], Penticostar [1701], Liturghier [1713], „alte 30 de cărţi din secolul al XVIII-lea şi 57 din secolul al XIX-lea", icoane pictate în sec. XVIII-XIX de zugravul Gheorghe Spadoni [1773], de Ilie zugravul [1810] şi Ghermano ieromonah [1838].

Biserica Domnească a fost supranumită Biserica Grecilor, deoarece unul dintre ctitorii de refacere, domnitorul Nicolae Mavrocordat, fusese de origine greacă, iar biserica era vizitată preferenţial de negustorii greci. În apropierea locaşului de cult, a funcţionat Şcoala domnească înfiinţată de către domnul Ţării Româneşti, Antonie Vodă din Popeşti, în 1669.

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului» Flămânda –[▲]– ctitorită de negustorul Gheorghe Ştefănescu, în anii 1938-1940, în memoria fiicei sale, Margareta.

Pisania sculptată în piatră, fixată la intrarea în biserică, conţine elemente informative esenţiale: „S-a ridicat din temelie în anii 1938-1940, prin cheltuiala lui Gheorghe Ştefănescu din Câmpulung, în memoria fiicei sale Margareta, răpită de moarte năprasnică în ziua nunţii sale şi înmormântată în haină de mireasă în biserică. /…/ Vrednice sunt contribuţiile preoţilor

Gheorghe Bănăţeanu, succedat de Marin Dana, precum şi ale clerului muscelean şi alţi creştini. S-a sfinţit în ziua de 10 octombrie 1948 de către patriarhul Justinian.".

Biserica a fost concepută în stil arhitectural moldovenesc de către arh. Gheorghe Cantacuzino, fiind construită din calcar de Albeşti, sub coordonarea antreprenorului De Nicollo şi a sculptorului Luigi Pavoni. Biserica are plan cruciform, cu absida altarului semicirculară, accese separate din naos spre proscomidiar şi diaconicon; tâmplă realizată integral din piatră de Albeşti sculptată, cu două registre de medalioane pentru icoane. Pronaos cu cafas; naos extins lateral, prin abside semicirculare; pridvor subdimensionat, închis, susţinut pe doi stâlpi din calcar de Albeşti. Paviment din acelaşi material: dale de formă pătrată sau dreptunghiulară. Turlă de formă cilindrică cu acoperiş piramidal evazat la poale. Pictura murală în frescă este semnată de Gheorghe Popescu din Bucureşti. Pe peretele vestic al pronaosului, sunt pictate: Margareta, mireasă, şi mama sa, Elena-Luiza, susţinând, în mâini, macheta bisericii. Biserica-necropolă adăposteşte mormintele ctitorului, al soţiei sale şi al fiicei lor, Margareta.

Biserica actuală a fost edificată în locul unor construcţii ecleziastice anterioare: Schitul Mărculeşti – ctitorit de Dumitru Hagi Rosetti în 1765, mistuit de un incendiu devastator, reparat în 1789, distrus de nemţi în anul următor, refăcut în 1792, ruinat la jumătatea secolului al XIX-lea. La biserica Schitului Mărculești, s-a înregistrat un fapt care contravenea canoanelor bisericești, întrucât călugărul Hrisant, participant la mișcarea din 1821, care se refugiase în schit și devenise ieromonah fără „carte de preoție", a fost îndepărtat din rândul clerului, întrucât își căsătorise fata „fără voie de la protopopie". Biserica Flămânda – construită între 1873-1890, prin strădania primarului oraşului Istrate Rizeanu, reparată, în repetate rânduri, de preotul Gheorghe Bănăţeanu, afectată puternic de cutremurul din 1940, s-a năruit, fiind demolată în 1942.

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului» Fundeni –[▲]– datează din perioada domniei voievodului Ţării Româneşti Alexandru Mircea [1568-1577]; o lespede tombală datată 7084 [=1576] constituind un argument invocat, în acest sens, de către istorici. Biserica a fost reparată post 1788, de stolnicul Nicolae Colfescu şi judeţul oraşului, Gheorghe Bozianu, şi în 1856, cu osârdia pr. Nicolae Ionescu; deşi era în pericol de a fi demolată în 1904, împreună cu alte patru biserici vechi din Câmpulung, deoarece se ruinase şi fusese închisă oficierii cultului religios, „a scăpat ca prin minune", fiind restaurată (consolidare prin subzidiri din beton, legături cu centuri metalice; înlăturarea tencuielii de pe parament) de către Comisia Monumentelor Istorice în 1930-1932. De tip dreptunghiular, cu absida altarului decroşată, poligonală la exterior şi semicirculară în interior, biserica are pridvor deschis, pe latura vestică, prezentând, ca particularitate arhitecturală, absenţa turlei. Cu excepţia pridvorului tencuit, decroşat, cu două niveluri, adăugat în 1819, biserica a fost construită din bolovani de râu care alternează cu cărămizi dispuse orizontal sau vertical, uneori, în casete netencuite. Sistemul de acoperire interioară este format din bolţi în calote susţinute pe arcuri prelungite cu masive de zidărie la naos şi pronaos, compartimente separate prin doi stâlpi de secţiune octogonală pe care se sprijină trei arcade în acoladă. În zid, sunt încastrate pietre funerare din 1558, 1575 şi 1622 (a jupaniţei Neacşa). Décor exterior la ancadramentele de piatră ale ferestrelor; brâu median format din tor dublat de cărămizi dispuse în „dinţi de fierăstrău". Pictura murală în frescă, datând din secolul al XVIII-lea, păstrată fragmentar, include, în scena iconografică imaginând „Masa bogatului milostiv", elemente laice cu evidentă culoare locală: lăutari în îmbrăcăminte specifică epocii şi instrumentele lor muzicale (trâmbiţe, surle şi tobă).

✚Biserica «Sf. Marina» –[▲]– edificată, probabil, în sec. XV, cu plan format din altar şi naos, deşi C. D. Aricescu menţiona, în «Istoria Câmpulungului», că a fost construită între 1100 şi 1200, supoziţie neconfirmată documentar sau arheologic; tradiţia orală locală atribuie ctitorirea locaşului de cult boierului Stanciu şi soţiei acestuia, Rada, în 1215.

Pisania săpată în piatră confirmă vechimea bisericii, dar şi contribuţia esenţială a lui Barbu Giurgiuveanu la „înnoirea" acesteia, în 1696: „Această sfântă şi dumnezeiască biserică, aflându-se din zile vechi părăsită şi neaflându-se ctitori ca să o mai înnoiască şi

stând biserica necăutată, îndemnându-mă eu, robul lui Dumnezeu, Barbu, de am înnoit-o întru slava sfintei muceniţe Marina, pe cât mi-au fost cu putinţă, cele ce se văd şi cele ce se vor mai înnoi de aici înainte şi am făcut şi clopotniţa din temelie precum se vede şi am cumpărat două candele de argint şi o vie de am dat bisericii de pomană în zilele luminatului domn Io Constantin voievod, m(esi)ţa, septembrie 20 leat 7205 (=1696).". În anii 1896-1897, restaurarea bisericii a implicat şi mărirea spaţiului construcţiei, prin adăugarea unui nou pridvor cu turlă-clopotniţă de zid şi prin includerea fostului pridvor în pronaos. Biserica a fost, în repetate rânduri, reparată de către preoţii slujitori cu sprijinul financiar al enoriaşilor. Biserica prezintă un plan dreptunghiular, cu absidă semicirculară decroşată, la altar. Pictura murală originară, datând din 1696, se păstrează fragmentar; scena pictată care imaginează „Îngroparea credinciosului" corelată cu existenţa unor pietre tombale atestă funcţia iniţială de necropolă a bisericii. În tabloul votiv, sunt înfăţişaţi: jupan Barbu şi fiul său, Stoica, care susţin macheta bisericii; jupan Bratu, împreună cu soţia şi fiii săi, zugrăviţi în costume de epocă. Scene din pictura murală originară, cea din 1765 şi pictura executată în ulei, în 1896-1897, de către pictorul Gheorghe Popescu din Lereşti au fost riguros restaurate de Dumitru Păltineanu-Tecuci, în 1987. Cruci vechi de piatră cu caracter votiv sunt încastrate în zidurile bisericii. Încă din sec. XVII, pe lângă biserică, funcţiona o şcoală de zugrăvie, în care, se va iniţia în tainele picturii, în sec. XIX, pictorul paşoptist Ion Negulici. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice din sec. XVII-XIX: Molitvelnic, Octoih, Triod, Octoih [1811], Triod [1818], Liturghier [1817], Penticostar [1820], Irmologhion [1823], icoane pictate pe lemn de Gheorghe Popescu [1897], Petre Cazan [1874], Ion Dogărescu [1909] ş. a.

✚Biserica «Sf. Nicolae» Nicuţ –[▲]– numită anterior Biserica „Sf. Nicolae de Sus" (spre a fi deosebită de Biserica „Sf. Nicolae-Popa Savu") a fost începută în 1708, prin „osârdia ctitorului principal, logofătul Mareş, ajutat de preotul Gheorghe, soţia sa, Constantina, şi fiul lor, logofătul Pană, fiind terminată după moartea ctitorului principal", în 1710, cu ajutorul bănesc al voievodului Ţării Româneşti, Constantin Brâncoveanu [1688-1714]. Biserica a fost restaurată radical de către negustorul câmpulungean Constantin Popescu-Nicuţ şi soţia sa, Anastasia, în anul 1854, odată cu adăugarea pridvorului şi refacerea turlelor. Ctitorii de restaurare au donat aşezământului lor religios „o moşie în Furnicoşi şi livada cea mare din Hodoş"; o moşie din Bughea a fost donată de către Anastase Spiru şi soţia sa, Joiţa, născută Cotănoaie. Pomelnicul ctitorilor este extins în proscomidiar. Sub raport planimetric, construcţia prezintă un plan dreptunghiular, cu absidă decroşată: poligonală la exterior şi semicirculară în interior; pridvor închis cu geamlâc. Deasupra naosului, se înalţă o turlă octogonală, iar peste pronaos, o turlă-clopotniţă, de secţiune pătrată, cu acces dintr-o absidiolă pentagonală adosată pridvorului, pe latura nordică.

Decoraţia arhitecturală este formată dintr-un tor simplu, pe latura sudică, şi un tor încadrat de zimţi din cărămidă, pe latura nordică, indicând, prin specificitatea acestora, două etape constructive. Biserica are temelie din bolovani, iar pereţii sunt construiţi din bolovani şi cărămidă cu mortar de var. Pictura murală originară, realizată de zugravul Gheorghe, s-a degradat considerabil, biserica fiind repictată în ulei, în stil bizantin, de Gheorghe Belizarie în anul 1922; portretele ctitorilor zugrăvite în pronaos: popa Gheorghe, logofătul Pană (dreapta), Constantin Pop-Nicuţ şi soţia sa, Anastasia (stânga) sunt încadrate în medalioane.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Triod [1846], Octoih [1850], Mineie [1852], Predicator [1857] şi icoane pictate pe lemn de Gheorghe Belizarie.

✚Biserica «Sf. Gheorghe» Olari –[▲]– a fost construită în secolul al XVII-lea, cu cheltuiala breslei olarilor din Câmpulung şi consolidată în secolul al XVIII-lea, odată cu adăugarea pridvorului. O restaurare de amploare a fost efectuată în 1932, de către Comisia Monumentelor Istorice, constând din: tencuirea pereţilor naosului şi altarului peste zidăria de bolovani; înlocuirea cărămizilor măcinate din soclu. Biserica are un plan dreptunghiular cu absidă decroşată, poligonală, în exterior şi semicirculară în interior; fără pridvor. O turlă-clopotniţă de secţiune pătrată, decorată cu arcaturi, cu scară de acces dispusă într-o absidiolă pentagonală, se înalţă deasupra pronaosului. Naosul – separat de pronaos prin zid plin, străpuns de uşă, are o boltă semicilindrică longitudinală, iar pronaosul – o calotă cu arce

fixate pe masive de zidărie. Tâmpla de zid care separă naosul de altar a fost refăcută şi zugrăvită cu cheltuiala judeţului Iorga, la 1726. Paramentul este realizat din piatră brută, rostuită, la naos şi altar. Decoraţie amplă în stil gotic flamboaiant, la ancadramentele ferestrelor şi uşilor, care provin, se pare, de la vechiul Cloaşter. Pictura altarului a fost realizată, potrivit pisaniei, „cu cheltuiala jupânesei Despina, a vel clucerului Şerban şi a fiilor acestora, în 1717, iar bolta din pronaos – a fost pictată de diaconul Şerban, în 1772 şi „spălată", în 1932, de pictorul Iordache.

Pictura exterioară din anul 1804 se individualizează iconografic prin reprezentarea, în scenele religioase, a unor localnici în costumaţie orăşenească tipic medievală, dar şi prin modalitatea reprezentării lui Iisus răstignit îmbrăcat în haine de călugăr; în scena „Acatistul Maicii Domnului", sunt figuraţi localnici (clerici şi boieri) în costumaţie de epocă. Pe fresca exterioară a peretelui nordic, este inscripţionat un text-sentinţă semnificativ: „Biruitoare este numai munca" şi sunt prezentate scene cu: martiriul unui călugăr, „Sf. Paraschiva", „Sf. Treime" ş. a. O inscripţie precizează contribuţia unor ctitori: „Popa Ghermano proistosŭ, prioteasa Maria sin popa Iosif. Aceştia multe odoare au adus bisericii, cât pe dinlăuntru şi pe dinafară. 1804 avgust 9". Pe frontispiciul construcţiei, sunt zugrăvite imagini din viaţa patronului spiritual al bisericii, „Sf. Gheorghe". În biserică, se păstrează pietrele tombale ale preotului Iosiv [+1751] şi Stancăi lui Vlad Heroiu. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Mineie [1804-1805], Penticostar [1856], Penticostar [1895], Cazanie [s. a.] şi icoane pictate pe lemn în sec. XIX de Ghermano zugrav, Petre Cazan, antimise din: 1893, 1941, 1952 ş. a.

✚Biserica «Sf. Nicolae»+«Buna Vestire» Popa Savu –[▲]– atestată documentar ante 1673, „preînnoită" în 1747, biserica actuală a fost reconstruită, în perioada 13 mai 1860 – 12 iulie 1868, cu cheltuiala arhimandritului Dionisie Aninoşanu şi a familiilor enoriaşilor: N. Gheorghiu, N. N. Gheorghiu, I. N. Gheorghiu, C. I. Măţăuanu, P. Măţăuanu, N. Mocanu, Iosif Mocanu, I. Mocanu ş. a., lucrările coordonate de Marin Iosif, „arhitect de zidărie şi dulgherie", fiind executate de meşteri constructori saşi, originari din Transilvania. Pentru conservarea bisericii, au fost efectuate intervenţii relativ recente: 1960 (refacerea acoperişului, învelirea cu tablă zincată, solzită la turle), 1964-1965 (consolidări şi tencuieli exterioare), 1968-1969 (înlocuirea pardoselii de piatră cu mozaic de marmură).

Sondajele arheologice efectuate de către arhl. Flaminiu Mârţu au relevat fundaţia unei biserici vechi şi urme de frescă îngropate la circa 2,5 m. Edificată în stil semigotic („un melanj de stil bizantin şi gotic"), biserica are un plan în formă de „cruce greacă" cu absida altarului semicirculară în interior şi poligonală în exterior; naosul este extins lateral, prin abside de formă dreptunghiulară, iar pronaosul prezintă un cafas susţinut pe două coloane cu capiteluri. Naosul este separat de altar prin iconostas din lemn de tei amplu sculptat şi ajurat cu ornamentaţie predominant vegetală, prevăzut cu patru registre: „I–17 medalioane cu prooroci; II– 12 medalioane pictate cu apostoli; III– 6 icoane ovale praznice; IV– 8 icoane medalion cu scene din viaţa Mântuitorului" pictate de Mişu Popp. Pridvorul, de plan dreptunghiular, a fost adăugat în 1930-1932. Décor excesiv pe paramentul construcţiei ecleziastice, dominat de coloane şi colonete angajate, care delimitează panouri. Pictura murală din 1864, realizată în stil neobizantin, este semnată de celebrul pictor braşovean Mişu Popp. Pictură murală exterioară cu icoanele de hram. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Minei [1698], Chiriacodromion [1732], Penticostar [1767], Mineie [1778-1780], cu numeroase însemnări privind provenienţa şi circulaţia cărţilor; icoane pictate pe lemn în sec. XIX, candele, discos, potire, clopoţel, policandru, cădelniţă, chivot, steluţă, cununii, clopot [1877] ş. a.

Se menţionează că „Popa Savu" a fost numele unui protopop, slujitor al bisericii, la sfârşitul sec. XVII şi începutul sec. XVIII. Casa parohială amplasată la est de biserică, pe două niveluri, a fost edificată prin strădania pr. Nicolae Proca, fost protoiereu de Muscel.

✚Biserica «Intrarea în Biserică a Maicii Domnului» Scheiu –[▲]– a preluat numele cartierului în care s-au stabilit refugiaţi, în marea lor majoritate, originari din Scheii Braşovului. Biserica datează din secolul al XVI-lea, potrivit rezultatelor investigaţiilor efectuate în interior, în anul 1968, de către prof. arhl. Flaminiu Mârţu, corelate cu datarea pietrei tombale a „roabei lui Dumnezeu, Magdalena": 6 mai 7056 (=1548). Biserica a fost

reparată, în 1805, de judeţul Iorga. Restaurarea din 1838-1840, întreprinsă de Bucur Pop, este considerată o reconstrucţie efectivă a bisericii, deoarece spaţiul a fost extins, prin adăugarea absidelor naosului şi mărirea pronaosului.

Incendierea bisericii de către turci a impus efectuarea unor reparaţii majore în 1854, concomitent cu adăugarea pridvorului, cheltuielile fiind suportate de Ilie Apostescu. „Devenind ruină, la 1887, s-a reparatŭ, zugrăvitŭ, terminându-se la 1893, de către subsemnaţii epitropi: Ion Baloleanu şi Ion Calangiu şi cu ajutorul domnilor: maior D. N. Iliescu, N. Gheorghiu, Gheorghe Patraulea, P. Apostolescu, N. Gh. Safta, Paraschiv Ionescu, P. Buduluca, I. Beştoiu, N. Toader, N. Spătărescu, C. Enculescu, I. Buduluca, N. Onişor, D. Banciu, C. Ţicăloiu şi alţi binevoitori", potrivit pisaniei din 1 mai 1894. Biserica, „fiind cu totul învechită, atât pe dinăuntru cât şi pe dinafară, a fost restaurată", în 1939-1940, conform proiectului arh. Dimitrie Ionescu-Berechet: cupola turlei Pantocrator a fost reconstruită din cărămidă pe grinzi şi centură de beton armat; s-a refăcut pardoseala din dale de mozaic; s-a parchetat altarul; s-a acoperit cu tablă.

Biserica prezintă un plan treflat, cu abside poligonale; turlă octogonală deasupra naosului; turlă-clopotniţă pătrată peste primul pronaos. O particularitate arhitecturală o constituie plasarea accesului în biserică, pe latura sudică. Decoraţia exterioară constă dintr-un tor de factură recentă cu ornamente florale, ancadramente la ferestre decorate în motive vegetale; cruci vechi (sec. XVIII-XIX) încastrate în peretele sudic. Pictura murală din 1854 a fost „înnoită" în 1893; pictura murală realizată, în 1940, de Ion Fleşaru a fost restaurată de Constantin Mihalcea-Bucureşti, în anul 1968.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Minei [1715], Octoih [1726], Triod [1731], Cazanie [1742], Penticostar [1743], Ceaslov [1835], Octoih [1836]; icoana „Iisus Hristos" pictată pe lemn de I. C. Cazan [1892], un goblen cu „Cina cea de Taină" [1938], două clopote inscripţionate: „Santa Maria orat 1530" şi „Ministerul de războiu. 1919. Reşiţa", înlocuind clopotul confiscat de ocupanţii germani în timpul Primului Război Mondial.

✚Biserica «Sf. Ilie» –[▲]– ctitorie a jupanului Ghinea Mustachi, din anul 1626, „făcută cu truda ereului Iane ecleziarhul", a fost durată pe locul unei biserici de lemn datând din secolul al XV-lea, în apropierea locului, unde, se organiza, în fiecare an, la 20 iulie, Sborul (Târgul de Sf. Ilie) din Câmpulung, care facilita schimbul de mărfuri între românii aflaţi pe versanţii de nord şi de sud ai Carpaţilor; sborul a fost mutat din Muntele „Sf. Ilie", aflat în apropiere de satul Fundata, la Câmpulung, lângă actuala biserică, anterior perioadei domniei lui Matei Basarab [1632-1654], voievodul hotărând, în 1647, la cererea călugărilor, organizarea acestuia în vecinătatea Mănăstirii „Negru Vodă", pentru a spori, astfel, veniturile aşezământului monahal. Biserica a fost reparată în anii 1771 şi 1891; afectată de seismul din 1940, biserica va fi consolidată în 1942-1943, reparaţii ulterioare efectuându-se în 1957-1958. Construcţia prezenta, iniţial, un plan trilobat, cu abside poligonale în exterior şi semicirculare în interior; pridvor deschis. Ulterior, planul a fost extins prin construirea unui antepridvor şi a unei tinde (la vest şi, respectiv, la sud de pridvorul anterior). Sistemul de boltire constă din: boltă semicilindrică longitudinală (pronaos), calotă sprijinită pe arce şi console (pridvor). Absidele laterale sunt consolidate cu contraforturi. Naosul este surmontat de o turlă octogonală, turla-clopotniţă de peste pridvor fiind de formă pătrată. Amplă decoraţie exterioară formată dintr-un tor median încadrat de cărămizi „în dinţi de fierăstrău", care separă registrul inferior format din panouri dreptunghiulare, de registrul superior compus din firide cu arce împerecheate, marcate cu butoni şi plăci de ceramică smălţuită. Pictura murală originară se conservă fragmentar deasupra accesului spre clopotniţă; o pictură intermediară a fost aplicată peste fresca originară; pictura existentă realizată în ulei, cu „sfinţi pictaţi în mărime naturală, în stil neobizantin", este opera, din anul 1891, a zugravului Belizarie Paraschivescu din Domneşti-Muscel.

Şcoala domnească, organizată într-o casă a bisericii, fusese mutată în acest spaţiu, în 1792, din dispoziţia voievodului Mihail Şuţu, la intervenţia boierului Dumitrache Ruset; după 1821, în local, va funcţiona o şcoală particulară coordonată de către dascălul Doagă.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Viaţa şi petrecerea sfinţilor [1682], Evanghelie [1697], Liturghier [1747], Penticostarion [1768], Mineie [1774-1780], Aghiasmatar [1851], icoane pe lemn din sec. XIX pictate de Petre Cazan, sfeşnice de alamă [1850],

prapor [1892] pictat de Belizarie Paraschivescu, antimis [1853], miruitor [1823], pomelnice din 1758 şi 1862 ş. a.

✚**Biserica** «Intrarea în Biserică a Maicii Domnului»+«Sf. Împăraţi Constantin şi Elena»+«Sf. Spiridon» **Şubeşti** –[▲]– aparţinea breslei şubarilor din oraş (meseriaşi specializaţi în confecţionarea şubelor = îmbrăcăminte îmblănită cu piele de miel), fiind ctitorită de Oprea şi Stanciu Boja, cu fiii lor: Stanciul, Voica, Marin, Neniul, Dobre, Elina, Dragomir, în 1551-1552. Biserica a fost refăcută radical, în 1779, de Dosithei, egumenul Mănăstirii „Negru Vodă" din Câmpulung, şi de logofătul acesteia, Trandafir.

Pisania amplasată deasupra uşii de intrare menţionează, printre altele: „Din râvnă dumnezeiască, îndemnat fiind eu, robul lui Dumnezeu, Dosithei arhimandrit, năstavnicul sfintei Mănăstiri Câmpulung, şi Trandafir, împreună logofăt sfintei mănăstiri, am început şi am zidit această sfântă biserică din temelie, /.../ pentru că fiind altă biserică aproape de aceasta făcută de un Oprea Stanciu Boja den leat 7060 [=1552] şi foarte se învechise şi se stricase de tot, s-au făcut şi s-au înfrumuseţat aceasta cum se vede /.../ la leat 1779 luna noiembrie 21.". Existenţa pietrelor tombale din 1724 şi 1791 confirmă utilizarea ei ca necropolă, logofătul Trandafir fiind înmormântat, împreună cu soţia sa, Ruxandra, în pridvor. De plan trilobat, are abside poligonale şi pridvor cu arcade semicirculare sprijinite pe coloane masive frontale; turlă octogonală cu baza pătrată, deasupra naosului; clopotniţă octogonală pe tambur pătrat, peste pronaos. În interior, pronaosul este acoperit cu calotă fixată pe arce şi console, iar pridvorul – cu o calotă cuprinsă între două arce dublou. Edificiul religios prezintă, în exterior, decoraţii arhitecturale caracteristice stilului brâncovenesc: brâu format din trei toruri, cornişă zimţată „în dinţi de fierăstrău" din cărămidă aparentă, la corpul bisericii şi la turle. Pictura originară [sec. XVIII] se conservă fragmentar pe peretele vestic al naosului, majoritatea scenelor religioase fiind consacrate vieţii Maicii Domnului, program iconografic motivat prin hram. În tabloul votiv, sunt reprezentaţi, în costumaţie de epocă, ctitorii din 1779: arhimandritul Dosithei, în haine monahale negre, şi logofătul Trandafir, în haine de negustor. Pictura a fost „spălată cu miez de pâine" de către pictorul I. Mihail de la Comisia Monumentelor Istorice, în 1926. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Tipic [1816], Mineie [1852], Ceaslov [1854], Octoih [1890], Evhologhion [1896], Cazanie [1898], icoane pe lemn din sec. XIX pictate de Petrescu, alte „şapte icoane cu dublă faţă" datând din 1897, cruce [1885], disc [1885], două pomelnice din: 1753 şi 1791 ş. a.

✚**Biserica** «Sf. Nicolae» **Valea Românestilor** –[▲]– ctitorită, în anul 1889, de către enoriaşii: Niţoi Moroe, Nae Moroe, Simion Tămaş, Neguş, Mărguţ, Isac, Ghinea, Pestriţiu ş. a.; biserica a fost reparată în: 1916 (consolidată cu trei rânduri de bare metalice şi pardosită cu lespezi de piatră); „reîntărită" în 1941, deoarece fusese puternic afectată de cutremurul din noiembrie 1940, şi în 1958 („când s-a turnat ciment peste pardoseală, iar altarul a fost pardosit cu scânduri, prin contribuţia financiară a Mariei Bădescu din Câmpulung"). Biserica are un plan dreptunghiular, cu absida altarului decroşată; turlă octogonală pe bază pătrată deasupra pronaosului. Pictura iniţială, realizată în frescă de Petre Cazan, a fost restaurată de Elvira Nica Dăscălescu în 1982. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Triodion [1833], Slujba părintelui Nifon [1841], Cazanie [1850], Apostol [1856], Octoih [1859], icoane pe lemn din sec. XIX şi un epitaf pictate de Petre Cazan. În timpul ocupaţiei germane, clopotul cu inscripţia: „Acest clopot s-au făcut cu cheltuiala arendatorului local Ion Florian la 1848" – provenind de la o biserică de lemn anterioară – a fost salvat de enoriaşul Nicolae Herja, care l-a îngropat în pământ, pentru a nu fi luat de invadatori, ca pradă de război.

✚**Biserica** «Sf. Gheorghe»+«Sf. Apostoli Petru şi Pavel» **Vişoi** –[▲]– Potrivit pisaniei, „la leat 1774, Gheorghe ierodiacon, cu soţia sa, Ilinca, şi cu fiii lor: Iorgu, Constantin, Ion şi Gheorghe, o au înfrumuseţat, atât pe dinăuntru cât şi pe afară, cu toate zidirile împrejur după cum se vede, ca să fie pomeniţi în veci". Originari din Ardeal, de unde se refugiaseră „din cauza prigoanei religioase", ctitorii au ridicat locaşul de cult pe terenul donat de Nicolae Pop. Biserica a fost restaurată radical în 1895, odată cu suprimarea stâlpilor din naos şi construirea amvonului; o refacere a acoperişului a fost efectuată în anul 1925. Biserica prezintă un plan trilobat cu abside poligonale la exterior şi semicirculare în

interior, pridvor cu arcade, înzidit şi încorporat în pronaos, mărindu-se spaţiul cu un antepridvor închis, subdimensionat, retras din planul construcţiei. O turlă octogonală surmontează naosul, iar o turlă–clopotniţă de secţiune pătrată se înalţă peste pronaos. Decoraţie arhitecturală exterioară formată dintr-un brâu compus din trei ciubuce care încadrează, în zona mediană, construcţia; ancadramentele sculptate de la ferestre sunt făcute din piatră de Albeşti. Pictura murală în ulei, datând din 1895, opera zugravului câmpulungean Petre Cazan, a fost restaurată în 1925, „spălată de fum" în 1936 şi 1967.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice din secolul XVIII-lea: Cazanie, Minei, Triod, Octoih, Molitvelnic, Ceaslov, Psaltire, Evanghelie, Penticostar, Antologhion, Apostol şi icoane pe lemn din sec. XIX pictate de Petre Cazan ş. a.

✚Capela Regimentului 30 Muscel construită în 1939-1940, de către ostaşii regimentului, din iniţiativa col. Ioan Georgescu, col. Teodorescu, preot căpitan Marin Dana, „Pentru cinstirea eroilor din regimentele 30 şi 70 Infanterie Muscel, pentru apărarea legii creştine şi a gliei româneşti, când ceasul istoriei va suna.". Pictura murală realizată de Ion Fleşaru din Câmpulung-Muscel. Transformată, în perioada comunistă, în depozit de materiale propagandistice, capela va fi renovată (inclusiv pictura), de către Victor Boarţă din Măţău, după evenimentele din decembrie 1989.

✝Cruci de piatră: cartier **Apa Sărată**: 1660 [7168] octombrie 5 –[▲]– în Grădiştea; 1660-1661 [7169] –[▲]– la ramificaţia spre Cotu, din şoseaua Piteşti-Câmpulung; 1660/1673 –[▲]– lângă biserică; 1661 [7169] iulie –[▲]– lângă castrul Jidava; 1664 [7172] iulie 2 –[▲]– lângă staţia Peco; 1684-1685 [7193] –[▲]–, ¼XIX –[▲]– în Valea Unchiaşului; 1848 iunie –[▲]– în curtea bisericii ■~ **Câmpulung-Muscel**: 1576 [7084] iunie 21 –[▲]– Calea Traian 101; 1593/1601 –[▲]– str. Negru Vodă, 256; 1593/1601 –[▲]– în curtea Bisericii Şubeşti; 1596-1597 [7105] –[▲]– str. V. Alecsandri; 1615 [7123] martie 12 –[▲]– Şcoala generală nr. 5; 1632/1654 –[▲]– str. Negru Vodă, 52; 1636– dispărută; 1655-1656 [7164] –[▲]– în curtea Bisericii Popa Savu; 1657 [7165] iunie 30 –[▲]– str, Râurilor, 68; 1661-1662 [7170] –[▲]– în curtea Bisericii Sf. Marina; 1662 [7170] iunie 5 –[▲]– str. Mărăşeşti; 1664-1665 [7173] –[▲]– în curtea Bisericii Scheiu; 1664/1669 –[▲]– Lapidariumul Mănăstirii Negru Vodă; 1667 [7175] iunie 20 –[▲]– intersecţia str. Gruiului cu Calea Bughii; 1674 –[▲]– Crucea jurământului, încastrată în peretele casei Robescu; 1678/1688 –[▲]– în curtea Bisericii Sf. Ilie; 1688/1714 –[▲]– vizavi de Librăria Vişoi; 1697 [7205] aprilie –[▲]– str. Negru Vodă, 157; 1699 [7207] aprilie 18 –[▲]– Lapidariumul Mănăstirii Negru Vodă; XVII –[▲]– Lapidariumul Mănăstirii Negru Vodă; XVII – [▲]– str. Stănescu colţ cu Dragalina; 1711-1712 [7220] –[▲]– la Biserica Schei; 1717-1718 [7226] –[▲]– Lapidariumul Mănăstirii Negru Vodă; 1719-1720 [7228] –[▲]– la Biserica Schei; 1720-1721 [7229] –[▲]– la Biserica Schei; 1724 [7233] decembrie 30 –[▲]– str. Dezrobirii, 99; 1752-1756 [7261] –[▲]– Calea Pietroasă; 1756-1757 [7265] –[▲]– str. 16 Februarie, 78; 1790 –[▲]– Crucea pârgarilor, în piaţa oraşului; XVIII, XVIII, XVIII, XVIII – încastrate în peretele sudic al Bisericii Schei; ¼ XIX – în curtea Bisericii Şubeşti; 1828 – în curtea Bisericii Popa Savu; 1845 mai 2 şi 1850 – în curtea Bisericii Şubeşti; 1865 –[▲]– str. Dr. Costea colţ cu str. Elena Doamna; 1868 –[▲]– Lapidariumul Muzeului municipal Câmpulung-Muscel.

Extrem de importantele monumente lapidar-epigrafice: Crucea jurământului [1674] şi copia sa, Crucea pârgarilor [1790], reprezintă autentice documente istorice, de extremă importanţă, atestând privilegiile de autoadministrare limitată economice şi jurisdicţionale ale oraşului. În faţa Crucii jurământului, se oficia ceremonia de învestitură în funcţia de judeţ. Demnitarul ales depunea jurământul de credinţă şi săruta crucea, în prezenţa celor 12 pârgari şi a orăşenilor.

✝Monumente eroi: Piaţa Republicii, scuar: Monumentul eroilor căzuţi în cursul evenimentelor din Primul Război Mondial –[▲]–; operă a sculptorului Dumitru Măţăuanu, datând din anul 1928. Statuia impunătoare, realizată din bronz, ronde-bosse, reprezintă un soldat infanterist (înalt de 3,40 m), care, ține un drapel, în mâna dreaptă, iar, în stânga, o pușcă; scene de luptă, în basorelief; busturile lui Traian și Decebal executate pe plăci de bronz sunt fixate pe fațetele soclului. Textul inscripționat pe o placă de marmură:

„Câmpulungul Muscelului, omagiu etern eroilor săi, care au pecetluit cu sângele și viața lor trecătoare hotarele vecinice ale României întregite și nepieritoare. 1916-1919.". ■~Regiment: Monumentul eroilor din 1877 (1897) ■~str. Mărăști: Monumentul eroilor din 1916-1919 (1935); inscripții: „S-a ridicat acest monument în anul 1935, din inițiativa ofițerilor Regimentului 30 Infanterie" / „Cocargea, Sboina, Pravăț, Răchitașu, Bran, Predeal, Mărăști, Mărășești, Valea Sării" ■~ intersecția str. Drăcești și Valea Tiții: Monumentul eroilor din 1916-1919; inscripții: „În amintirea eroilor din Războiul de reîntregire" / „Pravăț, Oituz, Mărăști" ■~ Monumentul eroilor din 1913; executat de Turnătoria Trifulescu-Bucureşti (1930) ■~**Apa Sărată**: Monumentul eroilor din 1916-1918, 1941-1945; autor: Mezzaroba (1939) ■~**Valea Românești**: Monumentul eroilor din 1916-1917, 1941-1945 (1923).

Parcela ostaşilor sovietici – amenajată, în anul 1950, în Cimitirul civil Flămânda, pe o suprafaţă de 140 mp: 9 morminte individuale cu pietre tombale [2 militari nominalizaţi, 7 anonimi].

Obeliscul eroilor din decembrie 1989 – realizat din piatră de Albești, împreună cu o troiță în formă de cruce; inaugurat la 20 mai 1999; inscripții: „Glorie veșnică eroilor revoluției din decembrie 1989" / „General de armată Vasile Milea; erou Georgeta Moloiu Gherasim; erou Costel Constantinescu". [JA]

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 246 locuitori ai orașului Câmpulung-Muscel, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [6], Campania din 1913 [6], Primul război mondial [178], Al doilea război mondial [56].

Momente de istorie locală

Un moment istoric dramatic relevând adversitatea dintre grupările boierești interesate în ocuparea domniei Țării Românești se va desfășura, pe teritoriul orașului, în ziua de 6 aprilie 1427: lupta între două corpuri de oaste românești, conduse de voievodul Dan al II-lea și, respectiv, Radu al II-lea Praznaglava; Dan al II-lea îl înlătură definitiv pe Radu Praznaglava, pretendent la domnie cu sprijinul turcilor, care vor fi fugăriți până la Dunăre, cetatea Giurgiu fiind reluată de oastea învingătoare. O cronică de epocă consemnează evenimentul: „...pomeniții Radu Praznaglava și turcii fiind puși pe fugă de acolo, pomenitul Dan voievodul a fost pus din nou în stăpânirea voievodatului său, după dorința noastră. Foarte mulți dintre locuitorii acelei țări a noastre românești și anume românii care au luat partea lui Radu Praznaglava și a turcilor și s-au abătut, ca niște rătăciți, din calea dreptei credințe, lepădându-se de greșelile lor, au fost siliți să se întoarcă la statornicia credinței noastre...".

În timpul Revoluției burghezo-democratice de la 1848 din Țara Românească, participanții câmpulungeni și musceleni au depus jurământul de credință pe noua constituție, în ziua de 6 august 1848, în curtea Mănăstirii «Negru Vodă».

În cursul desfășurării operațiunilor militare din Primul război mondial, localitatea s-a înscris pe coordonatele militare de amploare ale „Operației din zona Bran-Câmpulung" desfășurate în perioada 26 septembrie – 10 noiembrie 1916. Luptele de apărare organizate în zonă, în special, pe teritoriile localităților Rucăr, Dragoslavele, Valea Mare-Pravăț au relevat eroismul trupelor române din Diviziile 12 și 22 Infanterie care au înfruntat cu vitejie atacurile invadatorilor timp de șase săptămâni, sub imperiul emoțional al ordinului de luptă patriotic: „Rezistați fără gând de retargere !". În registrul istoric al Regimentului 32 Infanterie participant la apărarea armată a Câmpulungului, se consemnează cu referire la spiritul de sacrificiu manifestat de luptătorii români: „Neschimbați de pe poziție măcar o oră, timp de 40 de zile, stând veșnic la pândă în tranșee, uzi până la piele, obosiți, cu nervii sleiți din cauza bombardamentelor continui ale artileriei inamice, suferind frigul nopților de octombrie și noiembrie, care le pătrundea până la oase, militarii acestei brave unități au liptat cu o înaltă energie, au dat dovada de un înalt spirit de sacrificiu și de un fiebinte patriotism. /.../ Mateiașul – cheia apărării Câmpulungului – a fost păstrată până la sfârșit și astfel nu s-au deschis porțile de invazie spre inima Argeșului, spre Pitești.". Trupele inamice vor trece prin Câmpulung, numai după retragerea, prin ordin, pe noi aliniamente a forțelor armate române.

Dintre monumentele de arhitectură laică din municipiu, care înnobilează străvechea cetate de scaun domnesc, incluse pe Lista monumentelor istorice şi de artă din România, se remarcă, prin originalitatea formelor arhitectonice:

PRIMĂRIA ORAŞULUI CÂMPULUNG-MUSCEL –[▲]– str. Negru Vodă 127. Construcţie monumentală prevăzută cu: demisol– placat, în exterior, cu piatră brută; parter– cu acces pe o scară cu trepte în retragere, pe trei laturi și portal amplu având arcadă semicirculară susținută pe coloane; etaj– dominat de un balcon deschis, cu trei arcade mari și alte patru reduse dimensional, sprijinite pe coloane cu capiteluri, balconul fiind încadrat de două turnulețe de secțiune pătrată. Balconul este surmontat de trei luminatoare practicate în antablamentul construcției.

Proiectată de renumitul arhitect Dimitrie Ionescu-Berechet, ca sediu al Prefecturii judeţului Muscel, clădirea, edificată în anii 1928-1934, reprezintă „O strălucită exemplificare a concepţiei sale arhitecturale, prin asimilarea armonioasă, într-o sinteză românească, de nuanţă «brâncovenească» a stilurilor: bizantin, gotic şi baroc.”. Decorul arhitectural amplu, cu reprezentări zoomorfe, unele preluate din ornamentica edificiilor medievale zonale (leul, grifonul, corbul, acvila etc.), dar şi din însemne heraldice ale judeţului Muscel, conferă construcţiei valenţe artistice semnificative.

TRIBUNALUL MUSCEL –[▲]– str. Emilian Paveliu, 2. Construit, în anul 1901, în maniera arhitecturii clasice, ca sediu al Tribunalului județului Muscel. Fațada principală prezintă o evidentă monumentalitate conferită de cele patru imense coloane de calcar care susțin un fronton neoclasic, de formă triunghiulară, cu o scenă în basorelief dominată de zeița Justiției; cele trei accese principale în clădire sunt terminate, în partea superioară, prin arcade semicirculare în retragere delimitate de coloanele menționate. Pe frontispiciul clădirii, inscripția în relief: „Tribunalul județului Muscel”– confirmă funcționalitatea sa inițială. Concomitent cu desființarea județelor și raionarea administrativă a teritoriului, devine tribunal raional [1950], ulterior, tribunal orășenesc [1968] și municipal [1995].

MUZEUL MUNICIPAL CÂMPULUNG-MUSCEL –[▲]– str. Negru Vodă 119. A fost organizat în clădirea Administraţiei Financiare a oraşului, edificate, conform proiectului arh. Dimitrie Ionescu-Berechet, în 1930. Sub raport arhitectural, clădirea cu demisol, parter și etaj, relevă influențe evidente ale stilului neoromânesc, preluându-se, în compoziția fațadelor, elemente ale arhitecturii tradiționale; plan rectangular cu decroș al axului central prevăzut cu o deschidere semicirculară în retragere, scară cu trepte din calcar la parter; balcon susținut pe coloane de piatră, la etaj. Hol monumental cu scară spre nivelul superior. Interiorul organizat muzeistic prezintă expoziţional, în Secţia de istorie, evoluţia aşezării de pe Râul Târgului şi a zonei înconjurătoare din cele mai vechi timpuri până în contemporaneitate, printre exponate, remarcându-se: piesele arheologice descoperite în: Aşezarea dacică de la Cetăţeni, Castrul roman Jidava, Curtea domnească din Câmpulung, şi în localităţile: Vlădești, Poienița, Lereşti şi Suslăneşti; produse meşteşugăreşti (metrul etalon din vremea lui Cuza Vodă); steagul judeţului Muscel [sec. XIX] ş. a. Colecţia de artă plastică este formată din: picturi, desene, sculpturi, tapiserii semnate de maeștri ai artei românești clasice, moderne și contemporane: Theodor Pallady, Corneliu Baba, Henri Catargi, Lucian Grigorescu, Aurel Jiquidi, Sava Henția, Jean Steriadi, Dumitru Ghiață, Nicolae Vermont, Dan Băjenaru, Rudolf Schweitzer-Cumpăna, Constantin Baraschi, Oscar Han, Ion Dimitriu-Bârlad ș. a.

CASA ŞTEFĂNESCU –[▲]– [**MUZEUL ETNOGRAFIC**] str. Republicii 5. Casă boierească de tradiţie populară construită în secolul al XVII-lea; prevăzută cu două niveluri: parter şi etaj, este orientată cu fațada principală spre sud; fațada estică fiind la limita trotuarului. Parterul se compune, la fațada principală, dintr-o succesiune de goluri terminate în partea superioară în arcade semicirculare, iar etajul prezintă o sală deschisă, încadrată de camere, cu stâlpi masivi de lemn care susțin arcade cu decorații în stucatură. Impresia de locuință fortificată este conferită de deschiderile relativ înguste pentru iluminat ale parterului, precum și de împrejmuirea de zid înaltă de circa 3 m, prevăzută cu acoperiș în două ape și turnulețe de colț. În forma actuală, monumentul poartă pecetea viziunii arhitecturale a lui

Dimitrie Ionescu-Berechet, autorul proiectului de restaurare realizat în anul 1934. În clădire, s-a amenajat **Expoziţia permanentă de etnografie şi artă populară** a Muzeului municipal Câmpulung Muscel, în care sunt prezentate ocupaţiile tradiţionale, piese de port popular, precum şi interioare de locuinţe ţărăneşti din zona etnoculturală a județului istoric Muscel.

CASA DE CULTURĂ MUNICIPALĂ –[▲]– str. Republicii, 61. A fost construită, în anul 1907, în stilul arhitecturii neoromânești, după proiectul arh. I. Simionescu, ca sediu al Primăriei oraşului Câmpulung. Cu plan în formă de „U", clădirea prezintă o curte interioară extinsă facilitându-se, astfel, amenajarea unei săli de spectacole în aer liber în spațiul dintre aripile laterale. In zona posterioară, nordică, era construit un „foișor de foc", a cărui înălțime depășea considerabil coama acoperișului clădirii primăriei și care servea pompierilor din unitatea specializată apropiată ca punct de observație pentru depistarea eventualelor incendii în zona centrală a orașului. Afectat de cutremurul din anul 1940, foișorul va fi demolat. Fațada principală a clădirii este amplu decorată, motivele fiind inspirate din ornamentica arhitecturii populare tradiționale. Un brâu în formă de torsadă marchează spațiul intermediar al nivelurilor clădirii, iar ferestrele prezintă ancadramente în acoladă de un accentuat rafinament artistic. Cornișa amplifică registrul decorativ al clădirii. Accesul în interior se asigură pe o scară masivă de piatră, cu trei laturi, surmontată de un balcon deschis dispus pe axul central al clădirii, susținut pe coloane masive de calcar fixate în platforma superioară a scării. Interiorul se particularizează prin tratarea compozițională arhitecturală de mare efect a holului de la intrare și a scării de onoare spre etaj.

Destinația clădirii a înregistrat varii funcționalități: Primăria orașului Câmpulung [1907-1968], sediu al odioasei Securități Câmpulung [1968-1972], Casa orășenească de cultură „Tudor Mușatescu", Bibliotecă municipală și Tipografie [post 1972].

ŞCOALA NORMALĂ «CAROL I» –[▲]– str. Mărășești, 15. A fost edificată, în anii 1892-1895, după proiectul arhitectului Ion Socolescu, coordonarea lucrărilor de construcţie fiind asigurată de Giovanni Batista Dreina. Monumentala clădire compusă din mai multe corpuri prevăzute cu parter și două etaje, având un parament format din panouri de cărămidă și moloane de colț, prezintă un amplu decor arhitectural concentrat, în special, la cornișă, dar și la ancadramentele de piatră ale ferestrelor. Accesul principal se asigură pe o scară de piatră sub o arcadă în acoladă susținută de câte două coloane masive, deasupra cărora se extinde în consolă, la etajul I, un balconaș deschis, bordat de fleuroni din piatră. Amplasamentul clădirii a fost stabilit de către Dimitrie Sturza, ministrul Instrucțiunii Publice, și de Spiru Haret, secretar general în același minister. Instituție cu tradiție în învățământul românesc, autentică pepinieră de dascăli excelent pregătiţi, Colegiul pedagogic «Carol I» s-a bucurat de un prestigiu binemeritat între instituţiile şcolare din ţară. Transferată din Bucureşti la Câmpulung, în 1896, instituția era considerată una dintre cele mai moderne şcoli de acest gen din Europa. Primul director a fost Dimitrie Scurei [1848-1929], coleg de clasă cu Mihai Eminescu la școala din Cernăuți. Localul colegiului a fost cel dintâi iluminat electric din Câmpulung-Muscel [1903], în care s-a făcut prima proiecţie cinematografică din oraș [1906], întrucât avea centrală electrică proprie.

LICEUL «DINICU GOLESCU» –[▲]– str. Negru Vodă, 66. Edificat în anii 1925-1937, conform proiectului arh. Gh. Sachelarie, antreprenor de lucrări fiind Giovanni De Nicolo. Clădirea, concepută planimetric sub formă de „L", prezintă trei niveluri: demisol, parter și etaj. Fațadale sunt tratate arhitectural simplu, accesul principal fiind marcat de un portal terminat în arcadă semicirculară, ca și cele cinci deschideri pentru ferestrele suprapuse zonei scării interioare și cancelariilor profesorilor amenajate la parter. Un amfiteatru cu 450 de locuri este construit în zona opusă accesului principal. Piatra fundamentală a acestui important edificiu școlar a fost pusă la 20 iulie 1925, în prezenţa ministrului Instrucţiunii, dr. C. Angelescu, şi a preşedintelui comitetului de construcţie, Constantin I. C. Brătianu. În anul 1942, în demisolul clădirii, a fost amenajat, de către prof. Alexandru Bera, o staţie seismică dotată cu aparatură modernă.

Evaluându-se învățământul predat în liceu, prin numărul și calitatea profesională a absolvenților, în monografia instituției, se menționează: „Cea mai importantă operă a vieții profesorilor sunt discipolii... Din 1921 până în 1948, Liceul „Dinicu Golescu" a dat 26 de

promoții, cu peste 740 de absolvenți. Marea majoritate dintre ei au urmat cursurile învățământului superior.". Et in Arcadia ego !...

LICEUL «DAN BARBILIAN» –[▲]– str. Negru Vodă 145. Fostul „Liceu de fete" a fost construit, în anii 1931-1933, pe terenul cumpărat, în 1930, de la Banca Muscelului, cu 1.250.000 lei, pe baza proiectului „făcut gratuit" de arh. Dimitrie Ionescu-Berechet; costul construcției s-a ridicat la suma de 5.700.000 lei. Clădirea poartă amprenta stilului național al arhitecturii neoromânești, al cărei fervent reprezentant a fost celebrul arhitect câmpulungean.

În anul școlar 1940-1941, în local, a funcționat Liceul militar „Ștefan cel Mare" din Cernăuți, elevele urmând cursurile în localul Școlii comerciale. Denumiri anterioare: „Liceul de fete" [1922-1950], „Școala medie nr. 2" [1950-1975], „Liceul de Chimie Industrială nr. 3" [1975-1990]. Localul actual al liceului are 16 săli de clasă, 7 laboratoare și cabinete, o sală de sport modernă, un teren de sport.

ŞCOALA GENERALĂ «OPREA IORGULESCU»– str. General Poşoiu, 1. Edificată, în anul 1929, conform proiectului arh. Dimitrie Ionescu-Berechet, cu cheltuiala generosului comanditar Oprea Iorgulescu, clădirea masivă, prezentând două niveluri: parter și etaj, se particularizează prin turnul de colț de secțiune pătrată, prevăzut, la parter, cu un spațiu generos de acces cu scară în retragere, marcat prin trei arcade trilobate susținute, central, pe două coloane îngemănate și lateral, pe coloane de colț. Etajul turnului este subliniat de o arcadă semicirculară, sub care este practicată o deschidere pentru ușă spre un balconaș sprijinit pe console.

BĂILE KRETZULESCU –[▲]– str. Nicu Leonard, 2. Ansamblu arhitectural, inaugurat în 1897, compus din: corpul principal, pavilionul de pe latura vestică, două turnuri cu calote semisferice pe latura sudică, bazinul pentru băi reci. Complexul fusese destinat efectuării tratamentelor de balneofizioterapie pentru astmatici, bolnavi cu afecțiuni cardiace, renale, stomacale; aparatura și instalațiile din dotare erau ultramoderne în epocă. Înainte de 1940, odată cu demolarea unor construcții constituente, s-au transformat în băi comunale; actualmente, spațiul existent fiind amenajat ca unități comerciale de interes local. Sub raport arhitectural, pavilionul central se individualiza, în peisajul urban, prin frecvența deschiderilor pentru iluminat cu arcade în acoladă simetrice în raport cu turnul de secțiune pătrată din zona estică și prin alternanța de benzi roșii și albe dispuse paralel pe înălțimea paramentului, rezultate din utilizarea cărămizilor aparente și a tencuielilor de var. Din patrimoniul anterior al stațiunii de tratament, se mai conservă izvorul de apă minerală situat în parcul amenajat inițial cu: alei, bănci, statui, chioșcuri din lemn de mesteacăn, fântâni arteziene.

VILA DRĂGHICEANU –[▲]– str. Revoluției, 5. Construcţie monumentală edificată, în anii 1900-1903, pe platoul superior al Gruiului, vila ilustrului inginer de mine și geolog român relevă „notabila contribuţie a meşterilor italieni" aduşi de către Mathei Drăghiceanu în vederea exploatării carierei de piatră de la Albeşti. Construcția impresionează prin paramentul realizat exclusiv din calcar de Albești, dar și prin modul de tratare arhitecturală a compoziției fațadelor; pe fațada principală, este realizată o terasă cu acces de pe scări mari de piatră în retragere, dispuse simetric; deasupra terasei, se află un foișor cu arcade în acoladă susținute pe stâlpi de lemn; fațada posterioară are un acces asimetric determinat de impresionantul turn-belvedere dominat de foișorul deschis cu arcade semicirculare susținute pe stâlpi de piatră; o verandă extinsă sprijinită pe stâlpi de lemn accentuează decorativismul fațadei vestice; fațadele laterale sunt individualizate arhitectural prin interesante bovindouri și foișoare deschise de proporții reduse.

Preceptele diriguitoare ale existenţei comanditarului inscripționate pe vilă: „Deus nobis heac otia facit", reproducând un vers din Virgiliu şi „Labor improbus omnia vincit" din Tacit reprezintă „capitolele testamentului său moral". În vila Drăghiceanu, a funcţionat, post 1925, Şcoala normală de învăţătoare, ulterior, Gimnaziul industrial de fete. Din anul 1950, a devenit pavilionul principal al Spitalului T.B.C.

VILA GOLESCU –[▲]– str. Soldat Dumitru Golescu, 3. Clădirea este amplasată într-un parc „familial", de proporții reduse, însă extrem de bogat în plante exotice care provin din: America de Nord, China, Japonia, Caucaz – aclimatizate la condițiile locale, de către inginerul silvic Vasile Golescu [1875-1920], fiul revoluționarului pașoptist Alexandru Golescu-Arăpilă. Concepută, în 1905, în stilul la modă al arhitecturii neoromânești, Vila Golescu

prezintă un foișor central cu arcade semicirculare susținute pe coloane masive din calcar de Albești, cu parapet decorat prin ajururi; decorația exterioară este amplificată de brâul torsadat și de ancadramentele fin sculptate în piatră ale ferestrelor. O altă construcție amplasată în parc a fost inspirată din arhitectura cantoanelor silvice elvețiene. Accesul în parcul Goleștilor se asigură printr-o poartă de lemn, pe care este fixat un indicator: „Rezervație de plante exotice".

VILA GRANT –[▲]– str. Lascăr Catargiu, 40. Construcție monumentală cu trei niveluri, relevând o arhitectură specifică stilului neoromânesc, cu elemente decorative de influență populară la parament; un decor în torsadă separă parterul de etajul superior. Vila, construită în 1897, a aparţinut proprietarului P. M. Pencovici, care a vândut-o, în 1909, pictorului Nicolae Grant; în 1934, a fost cumpărată de Banca Naţională, pentru a deveni casă de odihnă destinată funcționarilor instituției. Actualmente, aparține Spitalului T.B.C.

VILA IORGULESCU –[▲]– str. Negru Vodă, 139. Edificată în 1912, construcția are, la fațada estică, spre stradă, o verandă decroșată din plan, cu arcadă în acoladă susținută pe coloane masive din calcar de Albești îngemănate, amplu decorate; ancadramentele ferestrelor sunt tratate într-o varietate de forme, paramentul conceput prin module lineare, la parter, ornamentat cu brâie torsadate, arce, balconașe. Devenind, după naționalizare, cămin de copii, vila Gr. (Gote) Iorgulescu – fost deputat și senator de Muscel – este, actualmente, amenajată ca secție ORL a Spitalului muncipal Câmpulung-Muscel.

VILA A. MIREA –[▲]– Parcul Mirea, 15. Clădire edificată, în anul 1904, pe un soclu masiv din piatră brută. Parterul este supraînălțat și etajul marcat de un foișor prevăzut cu arcade susținute, central, de trei stâlpi și, lateral, de alţi doi; acces la etaj, pe o scară practicată în foișor. Un brâu în torsadă marchează distinct nivelurile constructive; în decorarea paramentului, au fost utilizate discuri ceramice divers colorate. „Războiul" construcției este amplu ornamentat: brâu torsadat, discuri ceramice. Vila a aparținut lui Apostol Mirea, fratele pictorului George Mirea și al sculptorului Dimitrie Mirea.

VILA Ilie MIREA –[▲]– str. Matei Basarab, 135. Construcție edificată, pe trei niveluri, la începutul secolului XX, în stil arhitectural neoromânesc, conform proiectului arh. Ion Mincu, într-un cadru natural favorabil, pe o platformă ce domină zona centrală a orașului. Elementul constructiv care conferă individualitate vilei, în afara terasei prevăzute cu trei arcade în mâner de coș susținute pe patru coloane masive, turnul cu coronament crenelat din extremitatea nord-estică a fațadei principale, surmontează acoperișul clădirii, fiind marcat de ferestre înalte, terminate în arcade semicirculare. Accesul se asigură pe o scară aflată la baza turnului.

VILA PAUL –[▲]– str. Negru Vodă, 84. Construită în anul 1902, de frații Paul, unul dintre ei, Nicolae, fiind prefect al județului Muscel; vila se remarcă, în peisajul arhitectural câmpulungean, printr-o evidentă maiestuozitate, prin modul de tratare a șarpantei, din rațiunea creării unei mansarde, prin turnul suplu depășind cu mult înălțimea acoperișului clădirii. Paramentul se particularizează prin utilizarea, ca materiale de construcție, a calcarului de Albești și a cărămizilor aparente. După arbitarul act comunist al naționalizării, vila a avut diverse destinații: cămin pentru sportivi, trezorerie.

VILA STĂTESCU –[▲]– str. Lascăr Catargiu, 43. Edificată, în 1900, în parcul de la poalele Gruiului, vila a aparținut prof. univ. Eugeniu Stătescu, fost ministru al justiţiei. Construcția se particularizează prin foișorul extins, cu coloane susținute, frontal, pe patru stâlpi de lemn sculptați, dar și prin turnul cu șarpantă extrem de accentuată care domină latura nordică. La etaj, sala deschisă spre sud, prevăzută cu stâlpi de lemn, conferă vilei un aer de suplețe, spre deosebire de parterul tratat simplu, cu bolovani, care îi dau un aspect de masivitate. Decorația arhitecturală exterioară este amplificată prin: toruri, discuri ceramice, arcaturi. Actualmente, este secţie de pneumologie a spitalului T.B.C.

Case memoriale, evocând personalităţi ale spiritualităţii româneşti, care s-au născut sau au creat în Câmpulung-Muscel:

•CONSTANTIN BARASCHI –[▲]– str. Nicolae Alexandru Voievod, 43. Casă de tradiție populară. Text, pe placă memorială: „În această casă, s-a născut și a creat sculptorul Constantin Baraschi, 1902-1966, artist al poporului.".

•ION BARBU –[▲]– str. Matei Basarab, 55 B. Casă de tradiție populară, cu două niveluri, construită la sfârșitul sec. XIX; modificată parțial ante 1930, sala fiind închisă cu geamlâc. Text, pe placa memorială: „În această casă, s-a născut Ion Barbu (Dan Barbilian), 1895-1961, poet de seamă și eminent creator în științele matematice.”.

•EMIL GÂRLEANU –[▲]– str. Negru Vodă, 181. Text, pe placa memorială: „În această casă, s-a stins din viață Emil Gârleanu, 1878-1914, scriitor de seamă, care a îmbogățit cu opere de valoare patrimoniul literaturii românești.”.

•NICU LEONARD –[▲]– str. Constantin Brâncoveanu, 66. Casă concepută în spiritul arhitecturii populare, cu geamlâc la fațadă. Text, pe placa memorială: „În această casă, s-a stins din viață tenorul Nicu Leonard, 1886-1928, strălucit artist al Operetei Române.”.

•NANU –[▲]– str. Negru Vodă, 184. În casa – construită la începutul sec. XIX, restaurată în 1929 – s-au născut și au copilărit fraţii Nanu: Ioan– medic, academician; Dimitrie– poet; Constantin– medic şi Maria – mama poetului Mihai Moşandrei.

•ION NEGULICI –[▲]– str. I. D. Negulici, 10. Text, pe placa memorială: „În această casă, s-a născut în anul 1812 pictorul I. D. Negulici, participant la revoluția de la 1848. În timpul revoluției, este numit de către guvernul provizoriu administrator de Prahova. Moare în exil la Constantinopol în anul 1851.”.

•GEORGE OPRESCU –[▲]– str. Eremia Grigorescu, 28. Casă modernă cu aspect de vilă, concepută în stilul arhitecturii naționale interbelice. Text, pe placa memorială: „În această casă, a trăit și a creat academicianul profesor George Oprescu, 1881-1969, eminent critic șl istoric de artă.”.

•CONSTANTIN PARHON –[▲]– str. Frații Golești, 3. Text, pe placa memorială: „În această casă, s-a născut academicianul prof. dr. C. I. Parhon, 1874-1969, creator în științele medicale, savant de reputație mondială.”.

•GEORGE ULIERU –[▲]– str. Lascăr Catargiu, 7. Construcție de tradiție populară, cu două niveluri. Text, pe placa memorială: „În această casă, s-a născut doctorul George Ulieru, 1884-1943, luptător progresist împotriva ignoranței și a superstițiilor, activist de seamă pentru ridicarea nivelului sănătății țărănimii.”.

Din fondul arhitectural existent care conferă municipiului Câmpulung-Muscel particularități semnificative, relevând influențe accentuate ale arhitecturii tradiționale muscelene, dar și forme ale stilului arhitecturii neoromânești, se mai remarcă, prin: „unicitate, reprezentativitate și ilustrativitate edilitară”, următoarele construcții incluse pe Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice din România:

Strada [■~] Alexandru Nicolae Voievod număr [•] 10–Casa EREMIA [1928] ■~Matei Basarab •14–Casa MUȘETESCU [1/4 XX]; arh. Ion Mincu •20–Casa DUȚAN Gheorghe [sec. XIX] •28–Casa ROBESCU Evdochia [1/4 XX] •32–Casa GHEORGHE Sanda [4/4 XX] •36–Casa VIFOREANU [4/4 XX] •123–Casa MANOLESCU Gheorghe [1898] •125–Casa TARAȘ [4/4 XX] ■~Constantin Brâncoveanu •2–Casa APOSTOLESCU [4/4 XX] •7–Casa ENESCU Constantin [1930] •23–Casa BĂNĂȚEANU [1923] •51–Casa GĂLEȘANU [4/4 XX] •55–Casa SCHITEANU [1/4 XX] •62–Casa DINULESCU [sec. XIX] •74–Casa STOICESCU [1/4 XX] ■~General Dragalina •1–Vila PRAGER [1930] ■~Elena Doamna •4–SEDIUL POLIȚIEI [sec. XIX] •8–Casa MILOȘ Stoica [1930] •9–Casa PURNICHESCU [1940] ■~Maior Giurescu •3–Casa DE NICOLLO [1930] •5–Casa BRATU [1/4 XX] ■~Soldat Golescu •11–Casa NEGULICI [1/2 XIX] ■~Nicolae Iorga •41–Casa ŞUȚA [1930] •43–Casa POȘOIU [1930] ■~Mihai Bravu •17–Casa ROSETTI [1910] ■~Negru Vodă •56–Casa BAȘTEA [1/4 XX] •74–Casa gl. TEODORESCU Viciu [4/4 XIX] •89–SERVICIUL TEHNIC DE DRUMURI [1925] •93–Casa IORGULESCU Oprea [1912] •137–Casa OLARU [1928] •139–Casa IORGULESCU Gote [1/4 XX] •158–Casa IACOMIN [1925] •161–Casa CRASAN [1910] •162–Casa ANASTASE [1921] •178–FOSTUL OCOL SILVIC [1/4 XX] •184–Casa NANU-Muscel [sec. XIX] •200–Casa VOICULESCU [XIX] •206–Casă din incinta „PIATRA VIE” [4/4XIX] •215–Casa ŢINCU [4/4 XX] •226–Casa DIACONESCU [1925] •234–Casa ARMEANU [1930] •264–Casa EDU [1857] ■~Republicii •15–Casa RIZEANU [1877] •59–Casa CHIRIȚĂ [1/4 XX] ■~Revoluţiei •12–Vila RAHIVAN [1/4 XX] ■~Sf. Ilie •14–Casa IZBĂȘESCU.

MONUMENTE MEMORIALE:

RADU NEGRU BASARAB – Monumentul este amplasat în faţa actualei Case municipale de cultură. Bustul din bronz reprezentând pe Negru Vodă, legendarul întemeietor al Ţării Româneşti, opera sculptorului câmpulungean Dimitrie Demetrescu-Mirea, este fixat pe un piedestal din calcar de Albeşti, realizat în manieră barocă, conform proiectului arh. Alexandru Ştefănescu, de către artistul sculptor în piatră P. Fabris. Plăci fixate pe piedestalul bustului, în nişă bordată de două colonete adosate prevăzute cu capiteluri clasice, inscripţionate: «Înălţatu-s-au chipul lui Radu Negru Basarab, descălecătorul Ţerii Românesci» (pe faţada principală) şi «Memoriei luceafărului Băsărăbesc, admiratorii gloriei străbune închină acest monument» (latura dreaptă); «Câmpulungul, primul scaun domnesc, salută chipul în bronz al urzitorului Ţării Românesci» (latura posterioară).

C. D. ARICESCU –[▲]– Bustul monumental al celebrului scriitor, istoric şi politician patriot câmpulungean este amplasat în cimitirul Flămânda, pe aleea din faţa bisericii. Operă a sculptorului Carol Storck, bustul, conceput în manieră clasică, înalt de 0,65 m, a fost fixat pe un piedestal paralelipipedic de formă dreptunghiulară, pe două dintre laturile acestuia fiind inscripţionate versurile-epitaf ale poetului definind magistral propria sa existenţă: «Amorul de patrie şi de omenire / fost-a-n astă lume a mea fericire ! / Iar sacra virtute a fost al meu cultu, / singurul meu sprijin şi puternic scutu ! / A ta creastă Flămânda cu flori profumătoare, / cu al păsărilor cânt, / doresc Parnasu, iubite, doresc cu înfocare / să fie al meu mormânt !». Monumentul a fost inaugurat în anul 1891.

DIMITRIE GIURESCU –[▲]– amplasat în incinta fostei cazărmi a Batalionului 2 „Muscel" al Regimentului 4 Dorobanţi, bustul monumental a fost dedicat maiorului erou bucureştean Dimitrie Giurescu [1835-1877], care, în calitate de comandant al batalionului câmpulungean, a căzut eroic în luptele pentru cucerirea cetăţii Rahova din 7 noiembrie 1877.

Creaţie a sculptorului câmpulungean Dimitrie Demetrescu-Mirea, bustul realizat din bronz în manieră clasică a fost fixat, pe un piedestal masiv conceput de arh. Alexandru Săvulescu, inaugurarea monumentului fiind oficiată în anul 1897. Inscripţiile de pe plăcile de marmură fixate pe soclu sunt evocatoare pentru eroismul manifestat de către maiorul Dimitrie Giurescu: «În memoria maiorului D. Giurescu, comand[antul] batalionului dorobanţi Muscel, mort în resbelul independenţei la Rahova, 7 noiembrie 1877, împreună cu locotenentul Gh. (corect: Pavel) Bordeanu şi 34 grade inferioare, fii ai Muscelului», precum şi elogiul comandantului diviziei, colonelul Slăniceanu, adresat maiorului Giurescu înaintea atacului de la Rahova: «Sunt mândru de a vă cunoaşte şi, în aceste momente supreme, sunt cu atât mai mândru şi încurajat, cu cât am constatat devotamentul cu care v-aţi oferit voluntar a combate în linia I. Nu mă îndoiesc o secundă că fiecare îşi va face datoria. Vă mulţumesc şi vă urez victorie şi bun succes.». [Colonel dr. Florian Tucă, Mircea Cociu – *Monumente ale anilor de luptă şi jertfă*, Bucureşti, 1983, p. 137-140, passim].

FANTANA GENERALULUI MINCIAKY –[▲]– construită în anul 1835, în perioada ocupaţiei ruse a Principatelor Române, cu cheltuiala generalului Matei Minciaky, „consul rus în Valahia şi Moldavia", care fusese profund impresionat de peisajul natural al Câmpulungului şi împrejurimilor sale; monumentul este format dintr-un soclu pătrat, un alt soclu octogonal, un tambur cilindric şi un acoperiş conic cu decor în solzi.

MONUMENTUL INCENDIULUI –[▲]– edificat din calcar de Albeşti, sub formă de cruce latină amplu decorată, cu inscripţia excizată: „Spre aducerea aminte a reconstruirii cu fondurile de stat a cartierului Şubeşti, distrus de marele incendiu din 8 mai 1934.".

OBELISCUL EROILOR REVOLUȚIEI –[▲]– înălţat la 20 mai 1999, în proximitatea Cimitirului Flămânda, obeliscul a fost realizat din calcar de Albeşti; pe troiţă, este inscripţionat textul: „Glorie veşnică eroilor revoluţiei din decembrie 1989. General de armată Vasile Milea; erou Georgeta Moloiu Gherasim; erou Costel Constantinescu.".

RADU LU' ANGHEL –[▲]– monument comemorativ amplasat în imediata apropiere a Muzeului etnografic al zonei Muscel. Figură proeminentă de haiduc, Radu lu' Anghel din Greci [1827-1865] a acţionat într-o vastă arie geografică a judeţelor istorice Muscel şi Dâmboviţa, împreună cu „doisprezece voinici panduri", printre care: Soare din Hulubeşti, Ioniţă din Conţeşti, Pisicaru din Dobreşti, Udrea din Fureşti şi un Ciucă din Boţeşti, „haiduci

ca ei nu găseşti". Crucea din piatră de Albești, surmontată de un bust din calcar reprezentând pe haiduc, în viziunea sculptorului naiv Vadim Globa din Schitu Goleşti, prezintă inscripţia: „Radu / Angel / mort / în vâr/stă de / ani 38. / 1865 / okto". Pe o placă, sunt incizate versuri dintr-o baladă populară: „Căpitane Palada / şi zapciule Surcea, / eu n'am să mă dau legat / unui ciocoi gulerat / care-l bag noaptea sub pat / şi-i iau galbeni cât îmi plac. / Eu cumpăr pluguri şi boi / celor căzuţi în nevoi, / la sărmani în sărăcie, / ca să scape din robie.".

❖ MEMENTO:

GRĂDINA PUBLICĂ «MERÇI» – din centrul orașului, reprezintă un spațiu natural de agrement, în suprafață de 0,7 ha, destinat orășenilor, dar și turiștilor. O amenajare inițială a fost efectuată în anul 1885, în zona afectată de un puternic incendiu, clădirile arse fiind demolate. Anterior anului 1910, se montase, în Grădina publică, spre bulevard, un barometru Fr. Broehm, care a constituit un punct de mare atracție pentru localnici. O reamenajare va fi întreprinsă în 1932, din inițiativa prefectului județului Muscel, Andreescu, care a cedat jumătate din terenul necesar pentru realizarea proiectului aceluiași omniprezent arhitect câmpulungean, Dimitrie Ionescu-Berechet, constând din: refacerea aleilor, realizarea împrejmuirii din calcar de Albeşti cu ajururi, în locul unui gard de lemn spre bulevard, plantarea unor arbuşti ornamentali. Caracterul memorial-istoric al spaţiului amenajat este conferit prin amenajarea Aleii personalităţilor, între 1967-1985. Vegetaţia dominantă este formată din: Aesculus hippocastanus, Pinus nigra, Betula pendula, Tilia tomentosa.

BULEVARDUL «PARDON» a fost amenajat ante 1880, pe albia unui iaz al cărui curs a fost deviat în Râul Târgului, spațiul dintre rețelele stradale concepute paralel fiind plantat cu arbori, în special castani, fixându-se, între aceștia, bănci pentru odihna trecătorilor.

Bulevardul a fost denumit astfel, într-o epocă dominată lexical de „franţuzisme", întrucât acest loc tradițional de promenadă dintre Primărie – Bărăție și invers – un autentic „corso" al orașului, era extrem de limitat, și, de aceea, aglomerat, „traficul pietonal" intens în ambele sensuri generând situații imprevizibile, aplanate, spre a se preveni, în conduita unor persoane educate, „de oraş", altercații previzibile, prin scuza la modă: „pardon !". În acest context de extremă civilitate urbană, devenit, actualmente, pentru mulți contemporani, desuet, Grădina publică va fi supranumită „Merçi", domnișoarele educate la „pension" exprimându-și, în mod invariabil, prin acest franțuzism, aprecierea gestului elegant făcut de „cavalerii" ce aruncau asupra lor cu confetti din pavilionul unde fanfara intona siropoase cântece de promenadă, printre care și modernul post 1912 „Titanic vals" – realitate surprinsă magistral de Tudor Muşatescu în opera sa literară.

Frecvența, în conversaţiile curente din grădina publică, a echivalentului semantic al autohtonului „mulțumesc" este motivată prin aceleași amabilități generate de cedarea de către tinerii „bine crescuţi" a locurilor pe bănci doamnelor sau vârstnicilor, care, apreciindu-le comportamentul civilizat, îi gratulau cu un elegant: „Merçi" !...

Aleea personalităţilor din Grădina publică a municipiului reuneşte busturile unor personalităţi ale culturii naţionale, pe care, cu excepţia lui Nicolae Bălcescu, Câmpulungul Muscelului le-a dat neamului românesc:

●«C. D. ARICESCU» – bust din calcar; autor: Florica Hociung [1967]; inscripţie, pe soclu: „Scriitorul şi istoricul câmpulungean C. D. Aricescu [1823-1886], luptător pentru unirea Ţărilor Române şi ridicarea culturii poporului";

●«CONSTANTIN BARASCHI» – bust din bronz, realizat în Turnătoria Combinatului fondului plastic București, în 1963; inscripţie, pe soclu: „Constantin Baraschi [1902-1966]. Sculptor și pedagog. Artist al poporului";

●«ION BARBU» – bust din calcar; autor: Alexandru Deacu [1974]; inscripţie, pe soclu: „Ion Barbu (Dan Barbilian) [1895-1961]. Poet de seamă şi creator în ştiinţele matematice";

●«NICOLAE BĂLCESCU» – bust din bronz; autor: Constantin Baraschi [1952]; inscripţie, pe soclu: „Nicolae Bălcescu [1819-1852]";

●«TUDOR MUŞATESCU» – bust din bronz; autor: D. Passima, [1974]; inscripţie, pe soclu: „Tudor Mușatescu [1903-1970]. Strălucit dramaturg și publicist";

●«ION NEGULICI» – bust din calcar; autor: Eugen Lungu [1966]; inscripţie pe soclu: „Pictorul cîmpulungean Ion D. Negulici [1812-1851], fruntaş al revoluţiei de la 1848, activist pe tărâmul culturii româneşti";

●«GEORGE OPRESCU» – bust din bronz; autor: Ion Irimescu [1957]; inscripţie, pe soclu: „Academician profesor George Oprescu [1881-1969]. Eminent critic și istoric de artă";

●«C. I. PARHON» – bust din calcar; autor: I. Năstăsescu [1970]; inscripţie, pe soclu: „Acad. prof. dr. C. I. Parhon [1874-1969]. Eminent om de stat şi creator de reputaţie mondială în ştiinţele medicale".

Exceptând operele de artă plastică incluse pe lista monumentelor amplasate pe Aleea personalităţilor:

●«ZOE BARASCHI» –[▲]– în Cimitirul Flămânda. Monument funerar, operă a sculptorului câmpulungean Constantin Baraschi, realizată în 1946, din marmură albă, impresionând prin compoziția inedită, dar și prin semnificația sa: pe un fus de coloană canelat, cu capitel ionic, este sculptat capul unui Crist îndurerat; pe parapetul de piatră, inscripția: „În memoria neprețuitei mele mame și a tuturor mamelor care asemeni ei și-au închinat viața copiilor lor.";

-REZERVAŢII NATURALE

PARCUL ŞTEFĂNESCU a fost amenajat, pe terenul dr. Sache Ştefănescu, ante 1910, de către ing. silvic Vasile Golescu, care a realizat o minirezervație botanică naturală, prin aclimatizarea unor plante exotice, în ambianţa vegetației spontane existente: Gingko-biloba, Saphora japonica, Pinus nigra, Picea excelsa, Aesculus hyppocastanus, Fagus sylvatica, Acer capestra, Betula pendula, Larix decidua. Din rațiuni de întreținere și administrare a parcului în beneficiul locuitorilor orașului, în 1929, Primăria Câmpulung îl cumpără de la proprietarul fondator.

PARCUL KREŢULESCU – amplasat pe malul drept al Râului Târgului, în apropierea Primăriei orașului, exista anterior organizării, în 1897, în spațiul acestuia, a Băilor „Kreţulescu" (Cretzulescu); denumit și Parcul Băilor „Radu Negru", parcul oferea imaginea unui spațiu de agrement extrem de frecventat, remarcat prin amenajarea floristică, prin frecvența apreciabilă a băncilor de lemn, a chioșcurilor construite din lemn de mesteacăn, a fântânilor arteziene, dar, mai ales, prin existența unui izvor de apă minerală. În incinta parcului, s-a amenajat un lac de agrement cu suprafaţa de 800 m^2. Se conservă parţial fondul dendrologic iniţial prin speciile: Picea excelsa, Aesculus hyppocastanus, Tilia tomentosa, Salix frangula.

IN MEMORIAM

✪ Martiri ai luptei pentru libertate participanţi la Rezistenţa armată anticomunistă de pe versanţii sudici ai Munţilor Făgăraş [1948-1958]: **ARSENESCU GHEORGHE** [1907-1962] – colonel în Armata Regală Română. Combatant pe Frontul de Est [1941-1944], şeful Biroului de operaţiuni al Diviziei II Vânători de Munte; rănit în Crimeea; şeful Statului major al Diviziei III Infanterie din Piteşti. Organizator şi coordonator al Grupului de rezistenţă armată anticomunistă din nord-estul judeţului Muscel [1948] şi al Grupului de rezistenţă armată anticomunistă „Haiducii Muscelului" [1948-1958] implicat în confruntări directe armate cu Securitatea comunistă din România. Arestat prin trădare, la Măţău, torturat în Securitatea Piteşti, condamnat la moarte şi executat la Penitenciarul Jilava, în 29 mai 1962; maiorii: **DUMITRACHE IOAN** (născut în Godeni) şi **MIHĂILESCU NICOLAE** – condamnaţi la moarte şi executaţi în 11 mai 1952.

✪ **ALEXIANU CONSTANTIN** [1859-1891] – artist plastic, clasa Theodor Aman [1887], profesor de desen la Craiova [1887-1891]. Expoziţii personale şi de grup la: Bucureşti, Craiova, Câmpulung.

✪ **AMAN THEODOR** [1831-1891] – pictor şi grafician; specializare la Paris [1850-1857], fondator şi director al Şcolii de Belle-Arte din Bucureşti [1864-1891]. Compoziţii cu teme istorice: «Boierii surprinşi la ospăţ de trimişii lui Vlad Ţepeş», «Izgonirea turcilor la Călugăreni», «Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul», «Hora Unirii la Craiova», «Bătălia de la Oltenița»; tablouri de gen: «Horă la Aninoasa», «Bal mascat la atelier», «Pe terasă la Sinaia»; portrete: «Principesa Zoe Brâncoveanu»; naturi statice; schiţe de război - «Asediul de la Sevastopol» [1855].

✪ **ARICESCU CONSTANTIN D.** [1823-1886] – poet, romancier, istoric şi publicist. Participant la revoluţia de la 1848 în Ţara Românească. Colaborator la publicaţiile: „Pruncul Român" [1848], „Românul" [1859-1863], „Năţionalul", „Concordia". Opere: «Arpa română», versuri [1852], «Istoria Kâmpulungului, prima residenţă a Rumâniei», vol. I. II [1855-1856], «Lyra» [1858], «Procesulŭ şi esilulŭ meu la Snagov» [1859], «Chestiunea proprietăţii desbătută de proprietari şi plugari la 1848» [1862], «Sora Agapia...» [1871], «Carbonarii», teatru [1872], «Istoria revoluţiunii române de la 1821» [1874], «Corespondinça secretă şi acte inedite ale capiloru revoluţiunii române de la 1848» vol. I-III [1873-1874], «Misterele căsătoriei» [1886] ş. a.

✪ **BACIU DUMITRU** [1924- 20■■] – publicist, medic militar chirurg, universitar, doctor în ştiinţe medicale. Colaborează cu studii de specialitate la „Revista sanitară militară" [1957-1987], „Revista de chirurgie" ş. a. Autorul volumelor: «Lumini muscelene: Oameni şi locuri din Cîmpulung-Muscel» [1980], «Itinerare subiective: Prin oraşele Patriei» [1991], «Pe urmele luminilor muscelene» [2004].

✪ **BARASCHI CONSTANTIN** [1902-1966] – artist plastic monumentalist, profesor universitar la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din Bucureşti. Autorul volumului «Tratatul de sculptură» [1964]. Alegoria «Credinţă» fixată pe „Arcul de Triumf" din Bucureşti [1935]. Lucrări monumentale în stilul realismului socialist, caracterizate prin finisarea până la detaliu a suprafeţelor: «Bust de fată», «Fiica sculptorului», «Nicolae Bălcescu», «Mihai Eminescu», «Mihail Sadoveanu», «George Georgescu», «Camil Ressu», «George Calboreanu», «George Enescu»; statuia «Nicolae Bălcescu», amplasată la Piteşti [1969] ş. a. Membru corespondent al Academiei Române [1955].

✪ **BARBU ION** [1895-1961], pseudonimul literar al lui Dan Barbilian – remarcabil poet şi matematician. Opera literară: «Joc secund» [1930], «După melci» [1921], «Note pentru o mărturisire literară» [1932], «Fragment dintr-o scrisoare» [1947] ş. a. Traduceri: «Richard al III-lea» de Shakespeare. Colaborator la revistele: „Literatorul", „Sburătorul", „Viaţa Românească". Contribuţii esenţiale, ca matematician, în domeniul geometriei [spaţiile Barbilian] şi algebrei. Opera ştiinţifică: «Reprezentarea canonică a adunării funcţiunilor ipereliptice» [1929], «Rezolvarea exhaustivă a problemei lui Abel» [1948], «Lărgirea noţiunii de grup resolubil» [1950], «Teoria aritmetică a idealelor» [1956], «Grupuri cu operatori» [1960] ş. a. „Matematician al liricii", „adept al radicalismului estetic", Dan Barbilian a fost ales, post mortem, membru titular al Academiei Române [1991].

✪ **BĂJAN ADRIAN** [19-19] – profesor de istoria artelor la Liceul «Dinicu Golescu» din Câmpulung; muzeograf la secţia de artă a Muzeului municipal de istorie Câmpulung. Opera: «Cercetările arheologice de la biserica Fundeni din Câmpulung», în colab., Argessis, 14, 2006.★★★★

✪ **BERA ALEXANDRU** [1908-1970] – paleontolog şi seismolog; profesor de ştiinţele naturii la Liceul „Dinicu Golescu" [1936-1962] şi Institutul pedagogic din Piteşti. Organizatorul laboratorului de ştiinţele naturii şi al staţiei seismice de la liceul câmpulungean. Opera: «Martori geologi şi locuri fosilifere ocrotite în raionul Muscel», «Monumente argeşene făurite de om şi de natură», «Geologie şi paleontologie» ş. a.

✪ **CERNESCU NICOLAE** [1904-1967] – chimist şi pedolog, profesor universitar, membru al Academiei de ştiinţe agricole din Berlin şi al Societăţii internaţionale de ştiinţa solului. A realizat «Harta solurilor României» [1971]. Opera: «Capacitatea de schimb a solului în raport cu conţinutul de argilă şi humus» [1939], Clasificarea solurilor din România» [1971], «Opere alese» [1973]. Membru titular al Academiei Române [1963].

✪ **CHIROVICI EUGEN** [1898-1964] – pictor peisagist de talent; absolvent al Şcolii naţionale de arte frumoase Bucureşti, clasa Jean Steriadi; profesor desen la Liceul „Dinicu

Golescu" [1918-1964], animator al vieţii artistice câmpulungene, regizor de teatru. Peisaj: «In drum spre Grui».

✪ **CONSTANTINESCU EMIL PROCOPIE** [1859-1935], pseudonim al lui Emil Procopiu – profesor, publicist. Colaborator la: „Vocea Muscelului" [1888], „Ateneul urban" [1890], „Cercul didactic" [1900]. Membru fondator al Societăţii de vânătoare [1890] şi al Ligii culturale din Câmpulung. Opera: «Monografia Şcolii primare numărul 2 Câmpulung» [1896], «Poetul C. D. Aricescu» [1900].

✪ **CONSTANTINESCU (FOTA) IACOVACHE** [1827-1916] – pictor şi profesor; elev al lui Antim Ghermano, Theodor Aman, Gheorghe Tattarescu şi Nicolae Grigorescu. Remarcabile portrete psihologice (Dr. Grigorescu, episcopul Ghenadie al Argeşului, judecătorul Iancu Rudeanu, Nicolae Ştefănescu), Autoportret la 75 de ani, compoziţii de natură moartă.

✪ **DIMITRIU GABRIEL** [1874-1947] – farmacist; profesor de ştiinţe naturale [1902-1924], publicist. Autor al volumului «Câmpulungul cu împrejurimi» [1907] şi al unor interesante «Note de drum», apărute în revista „Prietenul nostru" din Câmpulung.

✪ **DIMULESCU IOAN** [1893-1953] – general; comandant de regiment şi de divizie; comandantul militar al Dobrogei [1940]. Participant la cele două războaie mondiale.

✪ **DINU CONSTANTIN** [1920-1980] – medievist, metodician. Opera: «Metodica predării istoriei evului mediu în şcoala elementară şi medie» [1951], «Metodica predării ştiinţelor sociale. Istorie. Bibliografie selectivă. 1944-1972» [1973], «Familia Golescu şi rolul ei în istoria Ţării Româneşti…» [1975], «Din istoricul unui vechi sat de moşneni: Suslăneşti» [1972], «Formarea sistemului de noţiuni la istorie.Cercetări experimentale» [1979] ş. a.

✪ **DONICI ALEXANDRU** [1912-1970] – artist plastic; profesor de desen la Liceul „Dinicu Golescu" şi la Şcoala populară de artă Câmpulung [1948-1970]. Expoziţii personale şi de grup în România.

✪ **DRĂGHICEANU MATHEI** [1844-1939] – inginer; membru fondator al Atheneului Român şi al Institutului Geologic al României; președinte al Consiliului județean Muscel [1901], președinte al Casei obștii moșnenilor câmpulungeni [1901-1908], membru de onoare al Academiei Române [1933]. Opera: «Harta geografică, geologică a ţării» [1890], «Elemente de cosmografie» [1895], «Fenomene tectonice în România» [1896], «Rusia contemporană», 2 vol. [1898], «Cauzele crizei monetare» [1900], «Euro-Asia» [1937] ş. a.

✪ **DRĂGHICEANU-ZAHARESCU MARIA** [?-1896] – profesor de limba română şi franceză; prima femeie din România licenţiată în litere la Universitatea Bucureşti; soţia lui Mathei Drăghiceanu. Opera: «Les tremblements de terre de la Roumanie et des pays environnants / Cutremurele de pământ din România şi ţările înconjurătoare».

✪ **FLORENŢIU/MANOLESCU VETURIA** [1846-1876] – institutoare, scriitoare, publicistă. Colaboratoare principală la revista „Amicul şcoalei" din Ploieşti redactată de soţul ei, Marin Florenţiu. Opera: «Limbajul florilor» [1872/1877/1888].

✪ **GAROFOIU ION** [1897-1982] – profesor de limba română în: Alexandria, Zimnicea, Piteşti, Bucureşti. Opera: «Anuarul Gimnaziului de băieţi din Zimnicea», «Se mărită fata», comedie în 3 acte [1946] ş. a.

✪ **GEORGESCU MATEI** [**0000-0000**] – profesor de limba şi literatura română la Liceul „Dinicu Golescu" şi Şcoala normală „Carol I" din Câmpulung, „pedant şi meticulos în predarea gramaticii limbii române şi a literaturii române şi universale"; preocupat constant de personalităţile pe care le-a dat ţării capitala musceleană, a elaborat volumele în manuscris: «Câmpulungul Muscelului şi oamenii săi de seamă» şi «Oraşul Câmpulung oglindit în scrieri alese din literatura română contemporană».

✪ **GHERMĂNESCU IOAN** [1828-1886] – teolog, profesor de istorie bisericească; autorul volumului «Manual de istorie bisericească pentru seminariile României», parţial tradus din limba rusă [1874].

✪ **GOGU CONSTANTIN** [1854-1897] – matematician de notorietate europeană în mecanica cerestă; profesor universitar; membru corespondent al Academiei Române [1889]. Opera: «Sur une inégalité lunaire à longue periode due à l'attraction perturbance de Mars» [1880], «On the numerical value of the coeficient due to the action of Mars» [1882] ş. a.

✪ **GOLESCU NICOLAE** [1810-1877] – general, om politic şi de stat; participant la revoluţia de la 1848 în Ţara Românească şi la mişcarea unionistă din 1859. Membru în Guvernul revoluţionar provizoriu şi în Locotenenţa domnească; preşedinte al Consiliului de miniştri.

✪ **GYR RADU** (pseudonimul literar al lui Radu Demetrescu) [1905-1975] – poet reprezentativ al liricii carcerale din România; autorul celebrului poem anticomunist «Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane !». Deţinut politic pentru opiniile sale. Poeme evocatoare ale pământului natal («Linişti de schituri» [1924] şi «Plânge Strâmbă-Lemne» [1927], «Cerbul de lumină» [1928], «Stele pentru leagăn» [1936], «Căciuliţa roşie» [1937], «Cununi uscate» [1938], «Corabia cu tufănici» [1939], «Balade» [1943]) şi a ororilor războiului («Poeme de răsboiu» [1942]); mărturii din închisorile comuniste («Sângele temniţei», «Stigmate»).

✪ **HURDUBEŢIU ION** [1909-1995] – profesor de istorie; doctorat la Breslau, cu teza «Die Deutschen über die Herkunft der Rumänien» [1943]; autor al volumelor: «Apoteoza Ardealului» [1937], «O sfântă aniversare naţională - 24 ianuarie» [1941], «Din trecutul catolicilor la Câmpulung-Muscel» [1941], «Istoria Suediei» [1985], «Câmpulung-Muscel, ieri şi azi. Istoria oraşului» [1974] şi «Continuitatea daco-romanilor în istoriografia română şi străină» [1984] – ultimele două, în colaborare.

✪ **IONESCU-BERECHET DIMITRIE** [1896-1969] – arhitect remarcabil; discipol al arh. Petre Antonescu, Duiliu Marcu, Grigore Cerchez; călătorii de studii în: Austria, Egipt, Franţa, Grecia, Israel, Italia, Siria, Turcia. Arhitect şef al Patriarhiei Române. Autor al unor proiecte de referinţă vizând edificii laice şi religioase (Prefectura judeţului Muscel [1934], Mausoleul de la Mateiaş [1935], Biserica de lemn Poenărei [1937], cartierul de sud-vest al Câmpulungului distrus de incendiul din 1934, Biserica Mănăstirii Caşin din Bucureşti, Catedrala ortodoxă din Timişoara, Biserica română de la Ierusalim [1938], Biserica Sf. Constantin şi Elena din Hunedoara [1939] ş.a. Restaurează mănăstirile Căldăruşani şi Cernica, Palatul Patriarhiei Române din Bucureşti.

✪ **IORGULESCU ALEXANDRU** [1817-1842] – poet şi traducător. Scrie poezia «Elegie»; traduce jurnalul lui Napoleon Bonaparte «Manuscrisul din Santa Elena», din limba greacă, publicat în 1846, în tipografia lui Heliade Rădulescu din Bucureşti.

✪ **LEONARD NICOLAE** [1886-1929] – cântăreţ de operetă, tenor înzestrat cu o voce puternic timbrată, cu muzicalitate şi talent scenic excepţional, suprtanumit „prinţul operetei româneşti"; studii la Paris; remarcabil interpret al rolurilor principale din: „Vânt de primăvară", „Liliacul", „Văduva veselă", „O mie şi una de nopţi" ş. a.

✪ **MANU DĂNUŢ** [1947-2005] – preot cărturar, protoereu de Muscel decan şi prof. univ. la Facultatea de Teologie Piteşti, istoric al Bisericii Ortodoxe Române. Opera: «Din istoria bisericească de ieri şi de astăzi a Muscelului» [1994], «Biserica şi sinoadele» [1995], «Episcopia Argeşului» [1996], «Naum Râmniceanu» [1997], «Diaconul Coresi; omul şi opera» [2000], «Istoria Bisericii ortodoxe române» [2001] ş. a.

✪ **MĂŢĂUANU DIMITRIE** [1888-1929] – sculptor, discipol al artistului plastic francez Ernst Dubois şi al artiştilor români Dimitrie Paciurea, George Mirea-Demetrescu [1909]; profesor la Şcoala naţională de arte frumoase din Bucureşti, [1913-1929]. Opera: monumente ale eroilor la: Bălileşti, Câmpulung-Muscel, Constanţa, Măţău, Slatina («Ecaterina Teodoroiu»); sculpturi: «Silişteanca», «Al. Bellu», «Dr. Nanu-Muscel», «Aurel Vlaicu», «General Măldărescu», «Soră de caritate»; basoreliefuri la: Arcul de Triumf, Spitalul militar central, Muzeul militar din Bucureşti; proiecte de ansamblu: «Monumentul Întregirii Neamului», «Apoteoza soldatului român întors victorios» ş. a.

✪ **MÂRTZU (MÂRŢU) FLAMINIU** [1913-1990] – excelent arheolog, muzeograf şi numismat; doctor în drept; coautor al volumelor: «Oameni de seamă dăruiţi ţării de oraşul Câmpulung-Muscel» [1974], «Câmpulung-Muscel, ieri şi azi. Istoria oraşului» [1974], «Oameni din Cetatea de scaun. Personalităţi şi figuri muscelene» [1995]. Autor al unor studii remarcabile vizând istoria Câmpulungului, a zonei Muscel, precum şi istoria naţională.

✪ **MIHĂESCU CONSTANTIN** [1898,Ploieşti-1981] – pictor bisericesc autorizat, profesor de desen. Restauratorul picturilor murale din bisericile: Brad-Hunedoara [1931]; Flămânda-Câmpulung Muscel [1946]; Creţeşti şi Baloteşti-Ilfov [1968]; Stei-Hunedoara [1970].

✪ **MIREA DIMITRIE** [1864-1942] – sculptor; profesor de desen la Gimnaziul „Dinicu Golescu", Şcoala normală „Carol I" din Câmpulung şi la Şcoala naţională de arte frumoase din Bucureşti. Plastică de vitrină, de factură realistă, cu elemente de pitoresc: «Mocan călare», «Ţărancă cu coş», «Cioban». Unul dintre iniţiatorii grupării „Tinerimea artistică" [1901]. Busturile lui «Negru Vodă» [1910] şi «Dimitrie Giurescu» amplasate în Câmpulung-Muscel.

✪ **MIREA-DEMETRESCU GEORGE** [1852-1934] – pictor, profesor la Şcoala naţională de arte frumoase din Bucureşti [1891-1932]. Portrete: «Al. Odobescu», «Bogdan Petriceicu-Hasdeu», «Profil de tânăr», «Cap de negresă», «Autoportret»; compoziţii istorice: «Mihai Viteazul privind capul lui Andrei Báthory» [1882]; portrete idealizate şi compoziţii convenţionale: «Vârful cu Dor», «Bacanta şi faunul»; compoziţii murale la Universitatea din Iaşi, Banca Naţională, Casa Vernescu, Ministerul de Finanţe, Palatul Cantacuzino din Bucureşti; expoziţii de pictură în: Elveţia, Franţa, Italia, Olanda, România, Spania.

✪ **MOISESCU TITUS** [1922-2002] – profesor de muzică, etnomuzicolog, editor; redactor principal la Editura muzicală din Bucureşti [1957-1985]. Opera: «Izvoare ale muzicii româneşti», «George Breazul. Scrisori şi documente», «Prolegomene bizantine. Muzică în manuscrise şi carte veche românească», «Manuscrisul de la Dobrovăţ» – unele, în colaborare.

✪ **MOŞANDREI MIHAI** [1896-1998] – jurist; remarcabil poet; membru al Uniunii Scriitorilor din România. Debutează cu versuri în revista „Ramuri"; manieră ermetizantă. Opera literară: «Păuni», poeme [1929]; «Găteala ploilor», poeme [1932]; «Prezenţa Pegasului sau plimbări lirice în jurul poeziei», eseuri [1933]; «Singurătăţi», poeme [1936]; «Ofranda muzelor», poeme [1940]; «Trepte de eben», poeme [1942]; «Lysimac», poeme în proză [1944]; «Cărare printre ani», versuri [1971]; «Plecarea rândunelelor», versuri [1978]; «Alt cer», versuri [1983]; «Depărtata amintire», versuri [1984]; «Însemnările unui vânător», memorialistică [1985]; «Evocări literare», memorialistică [1989]. Deţinut politic anticomunist.

✪ **MULŢESCU MARIA** [1938-2009] – arhitect; coautoare a proiectelor: Spitalul de recuperare Brădet, Spitalul de pediatrie Piteşti, Spitalul „Marie Curie"-Bucureşti, Primăria Costeşti, Primăria Mioveni, Biblioteca judeţeană Argeş-Piteşti, Biblioteca judeţeană Rm. Vâlcea, extinderea Muzeului judeţean Argeş; coautoare la elaborarea unor proiecte de consolidare şi restaurare a unor monumente istorice şi de artă: Mănăstirea „Negru Vodă" Câmpulung-Muscel, Mănăstirea Glavacioc, conacul Budiştenilor, Biserica Budeasa, Biserica Domnească din Curtea de Argeş, culele din Şuici, Retevoieşti, Conţeşti ş. a. Elaborează, în colaborare cu arh. Alexandru Mulţescu, interesante studii şi cercetări în domeniul istoriei arhitecturii din Argeş.

✪ **MUSCELEANU CHRISTIAN** [1886-1943] – profesor universitar la Şcoala superioară de agricultură din Bucureşti. Autorului operei «Energie, materie, radiaţiuni», în patru volume [1930-1939].

✪ **NANU DIMITRIE** [1873-1943] – profesor de limba franceză, jurist, poet, traducător. Colaborator la publicaţiile: „Convorbiri literare", „Familia", „Luceafărul", „Ramuri", „Semănătorul", „Viaţa românească" ş. a. Opera: «Nocturne» [1900], «La focul rampei» [1906], «Ispitirea de pe munte» [1914], «Iisus vă cheamă» [1923], «Mişcarea de la Biserica Sf. Ştefan» [1924], «La Mielul Alb» [1925], «Poezii» [1933]. Traduceri din: Corneille, Kessel, Maupassant, Musset, Racine, Renard, Shakespeare, Tolstoi. Premiul naţional pentru poezie [1937].

✪ **NANU-MUSCEL ION** [1862-1938] – medic specializat în studierea tratamentului pneumoniei, febrei recurente, holerei. Membru al Academiei de ştiinţe medicale; profesor universitar la Facultatea de medicină din Bucureşti. Opera: «Notes sur le choléra / Note asupra holerei» [1892], «Studiul pneumopatiilor pneumococice» [1897], «Pleuresie multiloculară» [1905], «Consideraţiuni asupra cazurilor recurente de tifos» [1916, în colaborare], «Clinici medicale» [1935, în colaborare].

✪ **NEGULICI ION** [1812-1851] – pictor, literat. Participant la revoluţia din 1848 în Ţara Românească; prefect de Prahova; expulzat la Brussa. Portretist remarcabil: «Autoportret», «Vasile Alecsandri», «C. D. Aricescu», «Nicolae Bălcescu», «C. Bolliac», «Dumitru C. Brătianu», «Drăghici Budişteanu», «Aga Iancu Manu», «C. A. Rosetti»;

compoziţii şi peisaje: «Peisaj din Câmpulung», «Brussa în noapte»; acuarela «Femeia în albastru», desenul «Cloşca cu puii de aur». Autor al unui «Vocabular român de neologisme» [1848]; colaborator la publicaţiile: „Curierul românesc", „Curier de ambe sexe".

✪ **NICULESCU-MĂRGĂRIT D.** [1942-1995] – profesor. Opera: «Şcoala Normală „Carol I". 1867-1992» [1992], «Un episod din „Bătălia trecătorilor" octombrie-noiembrie 1916, Dragoslavele-Mateiaş» [1992] ş. a.

✪ **OPRESCU GEORGE** [1881-1969] – istoric, critic şi colecţionar de artă. Opera: «Arta ţărănească în România» [1922], «L'art roumain de 1800 à nos jours» [1935], «Pictura românească în secolul al XIX-lea» [1937], «Grafica românească în secolul al XIX-lea» [1945], «Sculptura statuară românească» [1954], «Maeştrii picturii româneşti în secolul al 19-lea», «Sculptura franceză», «Pictura spaniolă în secolul 17», «Scrieri despre artă» [1966], «Amintiri, evocări»: [I. «Amintiri, evocări»; II. «Profiluri istorice»; III. «Discuţii asupra viitorului culturii»; IV. «Amintiri din călătorii»] [1968] ş. a. Monografii: Brâncuşi, Géricault, Grigorescu, Petraşcu. Impresionantă colecţie de artă: tablouri, stampe, litografii. Membru titular al Academiei Române [1948].

✪ **PARASCHIV FLORIN** [1943-2009] – eseist, traducător. Colaborări la revistele: „Amfiteatru", „Ateneu", „Viaţa românească", „Viaţa studenţească". Opera: «Trei Europe în rosturi şi rostiri» [1998], «România în disperare temperată» [2001], «Eseuri anabasice» [2003], «Sacru, miracole, pericole» [2005], « O hermenautică a duhului oltean» [2008].

✪ **PARHON CONSTANTIN** [1874,Câmpulung-1969,Bucureşti] – neurolog de notorietate internaţională, fondatorul şcolii româneşti de endocrinologie şi gerontologie. Opera: «Contribuţiuni în studiul tulburărilor vazomotorii în hemiplegie» [1900], «Glandele cu secreţie internă şi raporturile lor cu patologia mintală şi cu psihologia», «Epilepsia» [1921], «Psihozele afective» [1925], «Doctor N. Kretzulescu» [1944], «Profesor Victor Babeş» [1948], «Bătrâneţea si tratamentul ei. Problema reîntineririi» [1948] ş. a. Membru titular al Academiei Române [1939]; primul preşedinte al prezidiului Marii Adunări Naţionale comuniste].

✪ **PATRAULEA ILIE** [1892-1951] – profesor de pedagogie şi psihologie, jurist; director la Şcoala normală „Carol I" din Câmpulung. Director politic al ziarului „Steaua poporului", Câmpulung [1927]. Autorul volumului în manuscris «Introducere în psihologie».

✪ **PÎSLARU SERAFIM** [1911-?] – medic generalist, militant politic anticomunist, literat. Colaborator al Grupării armate anticomuniste „Haiducii Muscelului/Partizanii libertăţii", arestat [1957], condamnat 15 ani muncă silnică, detenţie la penitenciarele: Piteşti, Jilava, Caransebeş, Gherla; eliberat [1964]. Autorul unor poezii din detenţie publicate în colecţia «Poeţi după gratii».

✪ **POPESCU-PISCU ION** [1909-1978] – profesor de limba română, limbi clasice şi istorie în Câmpulung. Colaborator la publicaţiile: „Argeş", „Gazeta literară", „Îndrumătorul cultural", „Orizont", „Tribuna şcolii argeşene". Poezii în culegerile literare: «Flori muscelene» [1967], «Numele ţării» [1972], «Marame» [1974], «Flori pentru tine, ţară» [1976]. Opera: «Viaţa mea, aceasta» [1979], volum de versuri publicat postum.

✪ **PROCOPIU GRIGORE** [1859-1930] – jurist, memorialist; autorul volumelor «Parlamentul în pribegie [1916-1918]» şi «Amintiri, note, impresii» [1920].

✪ **RĂUȚĂ RADU MIHAI** [1935-2009] – arhitect; șef al atelierului de sistematizare din IPJ Argeș [1965-1990]; șef al Filialei Argeș a Uniunii Arhitecților din România; șef al colectivului de urbanism [1990-2001]. Autor al unor studii urbanistice de anvergură referitoare la sistematizarea orașelor: Pitești, Rm. Vâlcea, Slatina, Câmpulung-Muscel, Căciulata, Olănești, Govora, Ocnele Mari ş. a., precum și la sistematizarea teritorială a văilor Oltului, Argeșului și Dâmboviței.

✪ **RIZEANU VASILE** [1939-2010] – remarcabil sculptor muscelean; licenţiat al Secţiei de sculptură din Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" Bucureşti, clasa Ion Lucian Murnu [1968]. Profesor și director al Școlii de arte și meserii din Pitești [1969-2009]; inițiator al Simpozionului internaţional de sculptură „Gheorghe Iliescu–Călineşti"; autor al monumentalei sculpturi «Căderea lui Icar», amplasată în Piața Primăriei Câmpulung-Muscel; proiectarea impresionantului ansamblu monumental «Rezistenţa anticomunistă în munţi», amplasat lângă temuta Închisoare Piteşti; autor al busturilor în bronz: «Dinicu Golescu»

[2003] la Biblioteca județeană Argeș, «Petre Țuțea» [2008] de la Boteni, al busturilor: «Luchian», «Eminescu», al unor sculpturi în lemn, calcar sau marmură expuse la: Bogați, Pitești, Castelraimondo (Italia) ș. a.

✪ **RUCĂREANU NICOLAE** [1810–1889] – scriitor, traducător; judecător; revoluţionar paşoptist; unionist (deputat în Adunarea Ad-hoc). Opera: «Modeste încercări poetice originale şi traducţiuni» [1873], «Impresiuni d-un viagiu la Constantinopole şi înapoi» [1886], «Amendement relatif à l'acte explicatif de l'Assemblée Ad-hoc de Valaquie» [1857], «Principe străin sau domn român» [1863], «Statua lui Heliade» [1882] ş. a.

✪ **SIMONIDE NICOLAE** [1804-1886], pseudonim al lui Nicolae Simion Ciolan; poliglot, profesor la Şcoala naţională din Piteşti; organizează şcolile săteşti în judeţul Argeş; revizor al şcolilor din Ţara Românească [1843]. Ion Brătianu considera că, prin activitatea lui, „Simonide ne-a făcut români".

✪ **SOLOMON ION** [Slobozia, Stoeneşti, 1933-Câmpulung, 2008] – profesor, biolog, monografist. Studii: Liceul «Dinicu Golescu» [1952], Institutul Pedagogic Bucureşti [1954], Universitatea Bucureşti [1956]. Profesor de biologie [1954-1974] şi director al Liceului «Dinicu Golescu» [1974-1990]. Opera: «Liceul teoretic „Dinicu Golescu" din Câmpulung Muscel – 100 de ani în slujba învăţământului românesc. 1894-1994. Monografie jubiliară» [1994], în colaborare cu Moise Dragomir, Aurelian Stoicescu.

✪ **TAMAŞ CORNELIU** [1933-2008] – istoric, arhivist, scriitor. Opera: «Îndrumător în Arhivele Statului. Judeţul Vâlcea» [1972], «Tipografii şi tipografi la Râmnicu Vâlcea» [1972], «Monumente istorice vâlcene» [1999] – în colaborare ş. a.; autor al unor savuroase opere literare pentru copii: «Două jocuri» [1985], «Băieţii nu plâng» [1989], «Pic lăudărosul» [1996], «Copil de trupă» ş. a.

✪ **ȚICĂLOIU ION** [1891-1970], excelent profesor de limba şi literatura română la Liceul „Dinicu Golescu" din Câmpulung; autor al studiilor: «Probleme de fonetică cu date din limba românească veche» - primul studiu de filologie romanică apărut în revista germană „Zeitschrift für romanische Philologie", «Studii de fonetică» [1927], «Exerciţii de gramatică» [1927]; fondator/redactor al revistei „Răsad" [1929].

✪ **ŢUŢUIANU ALEXANDRU** [1898-1980] – profesor de limba română, publicist; colaborator la revistele: „Neamul românesc", „Kalende"; redactor, împreună cu Tudor Muşatescu şi Aurel Dancovici, al revistei „Muguri" din Câmpulung-Muscel [1922].

✪ **ULIERU GEORGE** [1884-1943] – medic scriitor. Opera: jurnalul cu caracter memorialistic «Din carnetul unui medic de plasă» [1946], în care relevă starea precară a sănătăţii locuitorilor din mediul rural în România interbelică; «Marea şi efectele ei binefăcătoare» [1921], «Lacul Tekirghiol» [1922], «Puterea neruşinată» [1924], «Oraşul Alexandria din punct de vedere higienic» [1924], «Răspunderea tăcerii» [1924], «Patima băuturei» [1925], «Florile bune de leac» [1929], «Mânăstirea Nămăeşti» [1931] ş. a.; traduce din: Tagore, Turgheniev, E. A. Poe, Fr. Bacon, Lev Tolstoi, Goethe.

✪ **VASILESCU NICOLAE-OVIDIU** [1910-1952] – remarcabil inginer constructor; condamnat la moarte şi executat pentru „sabotarea economiei naţionale prin proiectarea eronată a Canalului Dunăre – Marea Neagră".

✪ **VELCULESCU ILARION** [1857-1936] – profesor de pedagogie, director la Şcoala Normală „Carol I" din Câmpulung [1898-1926], revizor şcolar, publicist. Articole de specialitate în publicaţiile: „Convorbiri didactice", „Noua revistă pedagogică", „Revista învăţătoarelor şi învăţătorilor din România". Opera: «L'enseigmement public en Roumanie» [1900], colab., «Locke's Unterrichtschere» [1892], «Prima broşură populară pentru români», povestiri istorice [1899], colab.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Constantinescu Grigore– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] –132-134; Idem– *C. D. Aricescu*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Ion Barbu*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Radu Gyr*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Dimitrie Ionescu-Berechet*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Mihai Moşandrei*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Tudor Muşatescu*,

www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Dimitrie Nanu*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Pârvu Mutu zugravul*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *George Ulieru*, www.google.ro, calameo.1227548

Dimitriu Gabriel – *Câmpulungul cu împrejurimi*, Câmpulung, 1907; Rădulescu-Codin C., Răuţescu Ioan – *Câmpulungul Muscelului. Istoric şi legendar,* Câmpulung-Muscel, 1925, 228 p.; Răuţescu Ioan – *Câmpulung-Muscel. Monografie istorică*, Câmpulung-Muscel, 1943, 426 p.; Ştefănescu Nicolae – *Prin Câmpulung şi pe muscelele lui*, Câmpulung, 1946; Darie Constantin – *Cîmpulung*, Bucureşti, 1968; Pârnuţă Gheorghe ş. a. – *Câmpulung-Muscel, ieri şi azi. Istoria oraşului*, 1974; Pârnuţă Gheorghe – *Documente şi inscripţii privind istoria oraşului Câmpulung-Muscel*, Bucureşti, 1999; Baciu Dumitru – *Lumini muscelene. Oameni şi locuri din Câmpulung-Muscel*, Bucureşti, 1978, 272 p.; Mavrodin Teodor, Cristocea Spiridon – *Cîmpulung*, Bucureşti, 1983, 100 p.; Constantinescu Mircea – *Arta plastică la Câmpulung Muscel,* 1978; Constantinescu Mircea – *Câmpulung,* 1986; Chiţa Gheorghe – *Câmpulungul de altădată,* 1996; Chiţa Gheorghe – *Câmpulung şi judeţul Muscel, monografie ilustrată,* Bucureşti, 2000; Chiţa Gheorghe – *Câmpulung Muscel. Istoria comunităţii locale,* 2003; Crăciun Ioan – *Câmpulung. Începutul de veac,* 2000; Crăciun Ioan – *Câmpulung Muscel. Spaţiu punctat de biserici,* 2002; Crăciun Ioan – *Câmpulungul în vremea lui Muşatescu,* 2002; Constantinescu Grigore – *Traseul istorico-turistic Piteşti – Rucăr*, în volumul «Trasee istorice şi turistice», apărut sub egida Academiei Române, Bucureşti, 1994; Constantinescu Grigore – *Mânăstirea Negru Vodă*, LL, an. VII/1996; Cantacuzino Gheorghe I. – *Probleme ale cercetării vechii reşedinţe domneşti din Câmpulung,* SCMJA, IX; ***– *Castrul roman Jidova*, Piteşti, 2007 (text bilingv); Cristocea Spiridon, Trâmbaciu Ştefan – *Câmpulungul Muscelului reflectat în catagrafia din 1838*, Piteşti, 2007; Diaconescu Mihai (coord.) – *Radiografia Câmpulungului,* Bucureşti, 2008, 352 pag.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

CÂMPULUNGUL ÎN IMAGINI

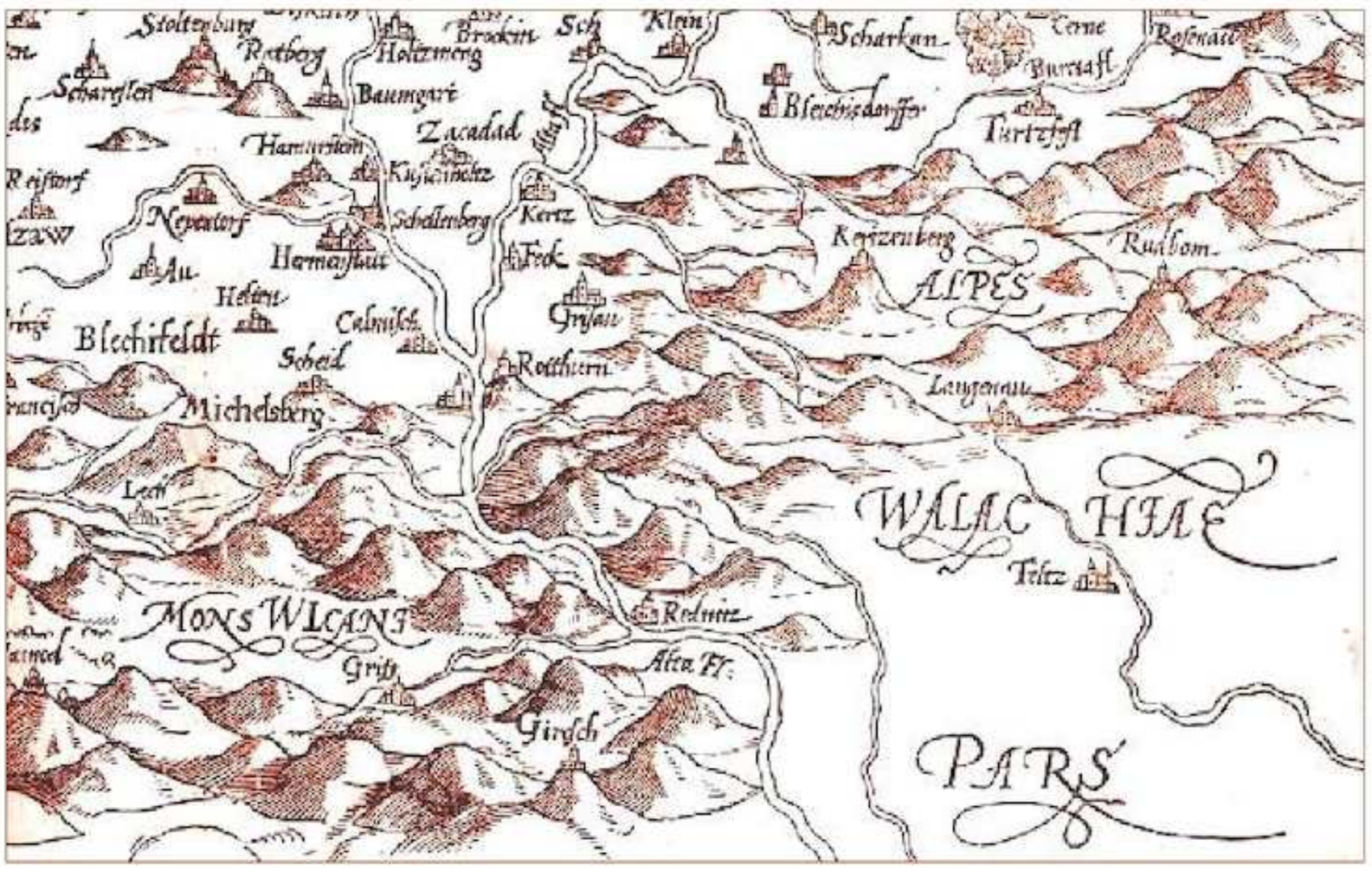

Câmpulung, sub forma grafică «Langenau»,
în Harta lui Sebastian Münster.

Castrul roman Jidava – latura sudică;
reconstituire.

Mănăstirea «Negru Vodă».

Biserica catolică «Bărăţia».

Biserica domnească.

Biserica Şubeşti.

Biserica Fundeni.

Biserica «Sf. Nicolae» Popa Savu.

Biserica Olari.

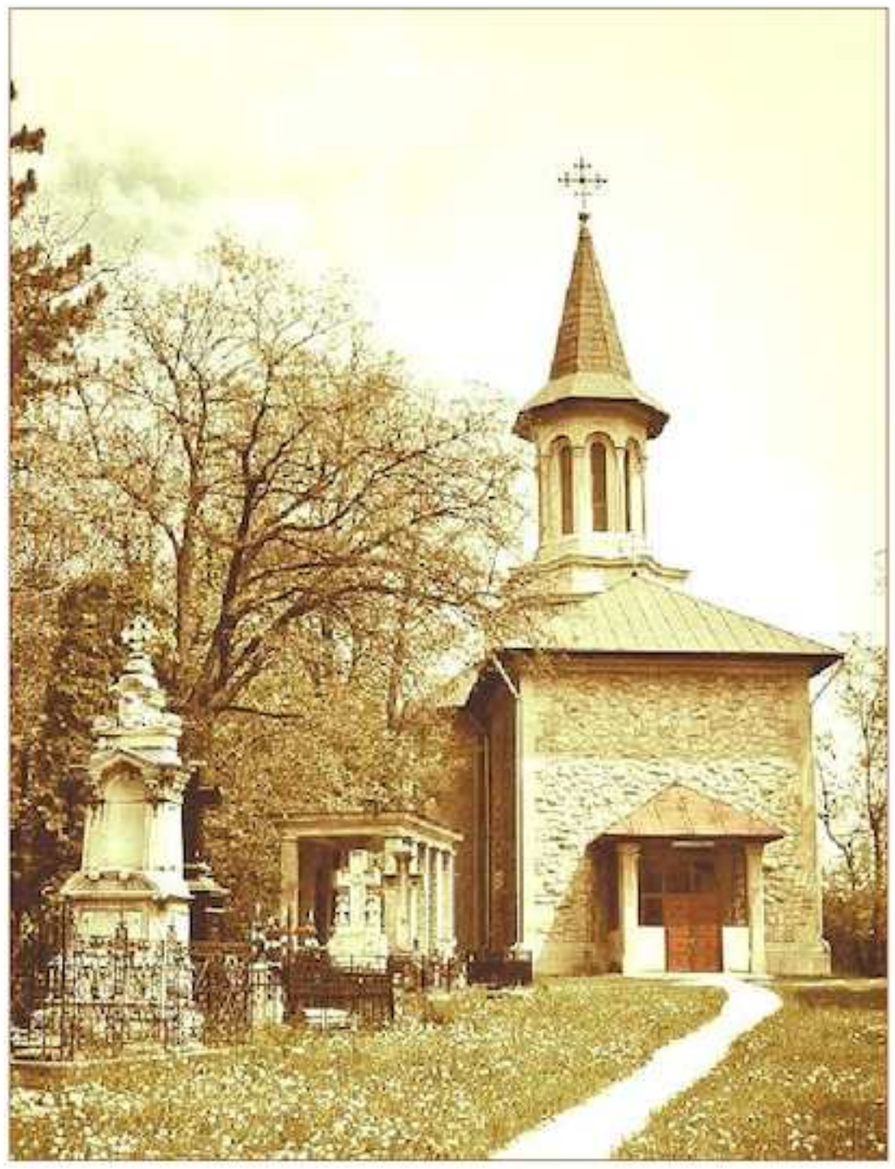

Biserica Flămânda.

Casa Ştefănescu / Muzeul etnografic al Muscelului.

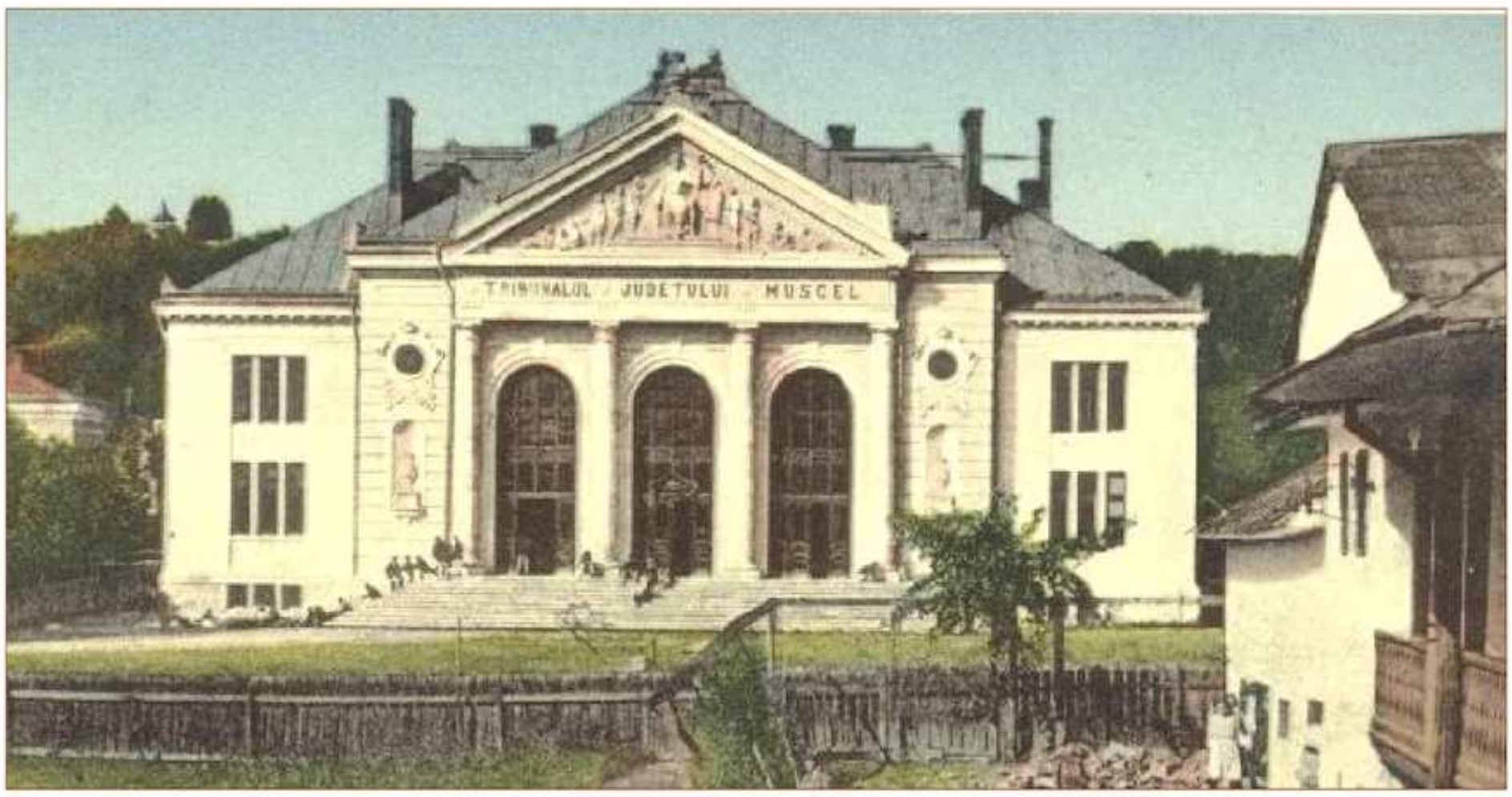

Tribunalul judeţului Muscel.

Marele hotel «Regal».

Vila Elie / Ilie Mirea.

Vila Stătescu.

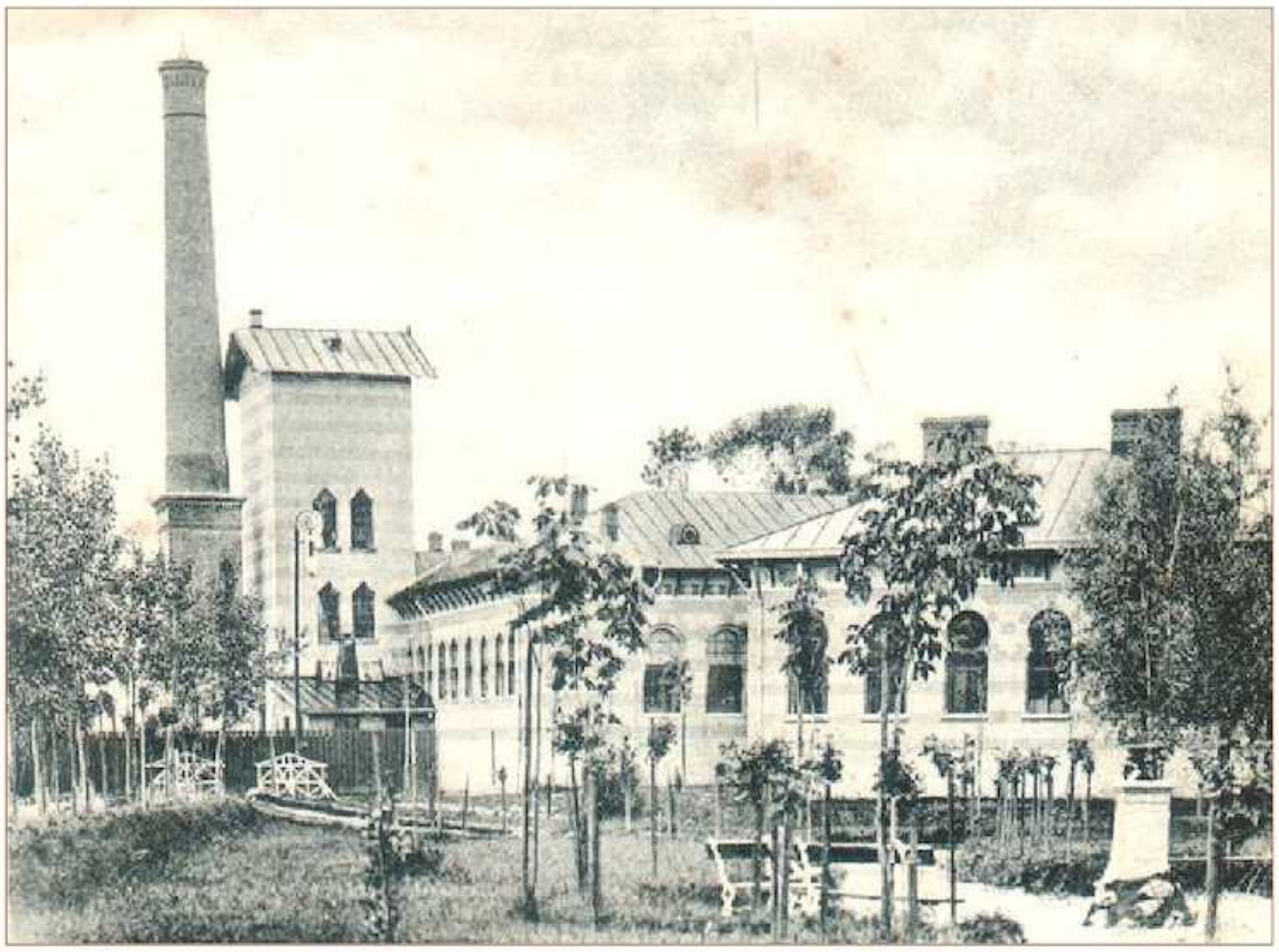

Băile Kreţulescu.

Aleea Principele Carol / Bulevardul „Pardon”.

Scrisoarea lui Neacşu [1521]..

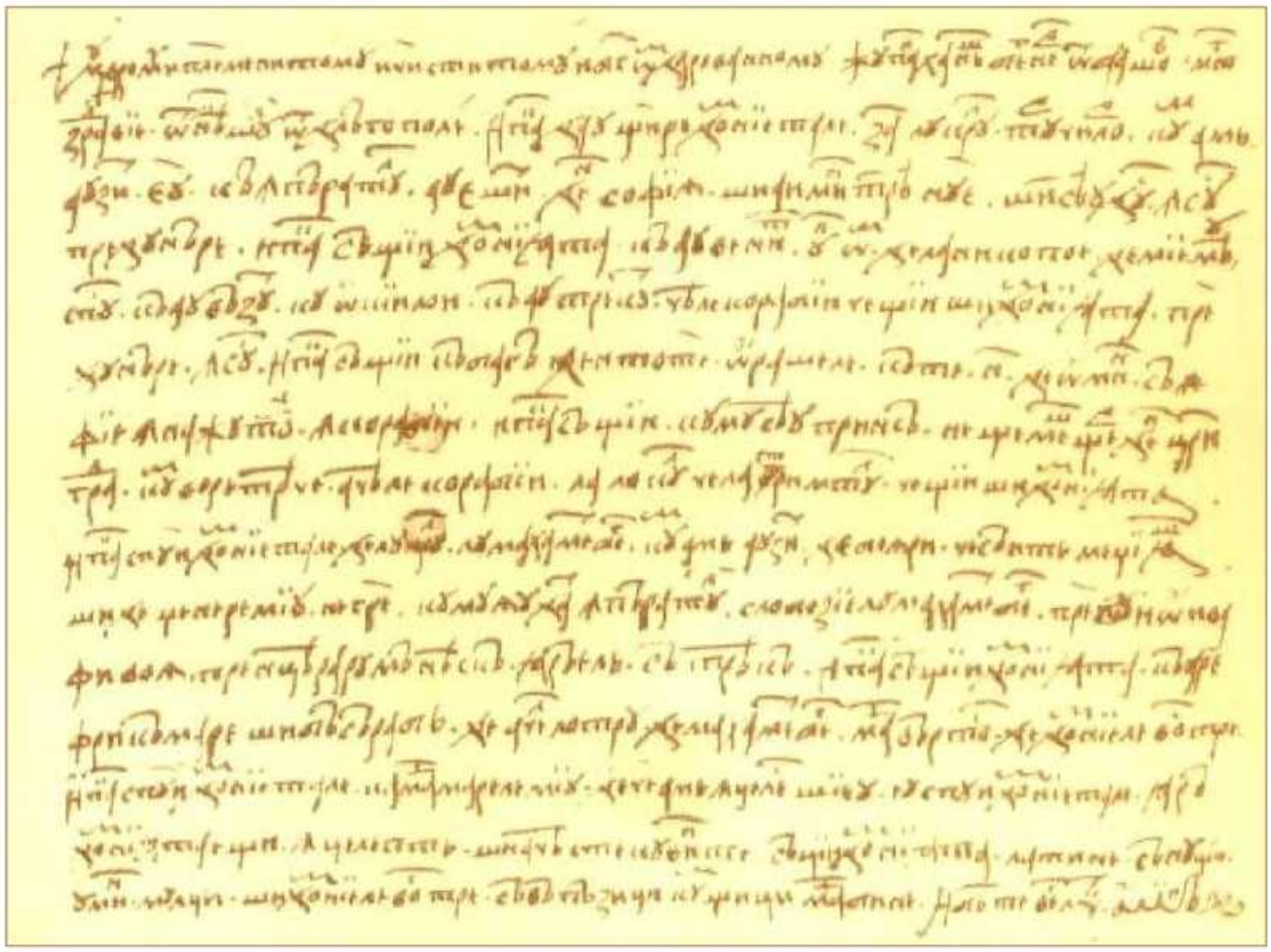

«Învăţături preste toate zilele» [1642].

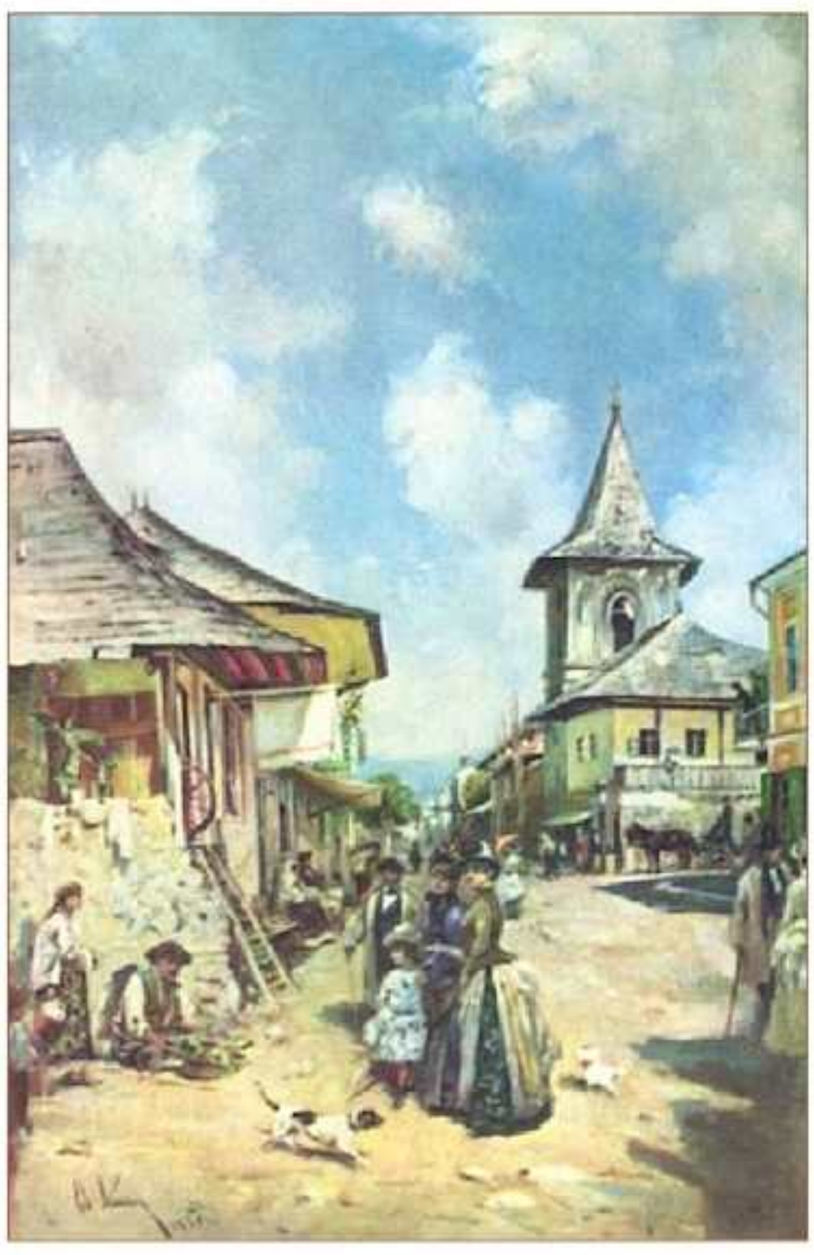

Carol Popp de Szathmari — Theodor Aman [1890]

Turnul Bărăţiei în picturi de epocă.

Vila Golescu.

Liceul «Dinicu Golescu».

Şcoala normală «Carol I».

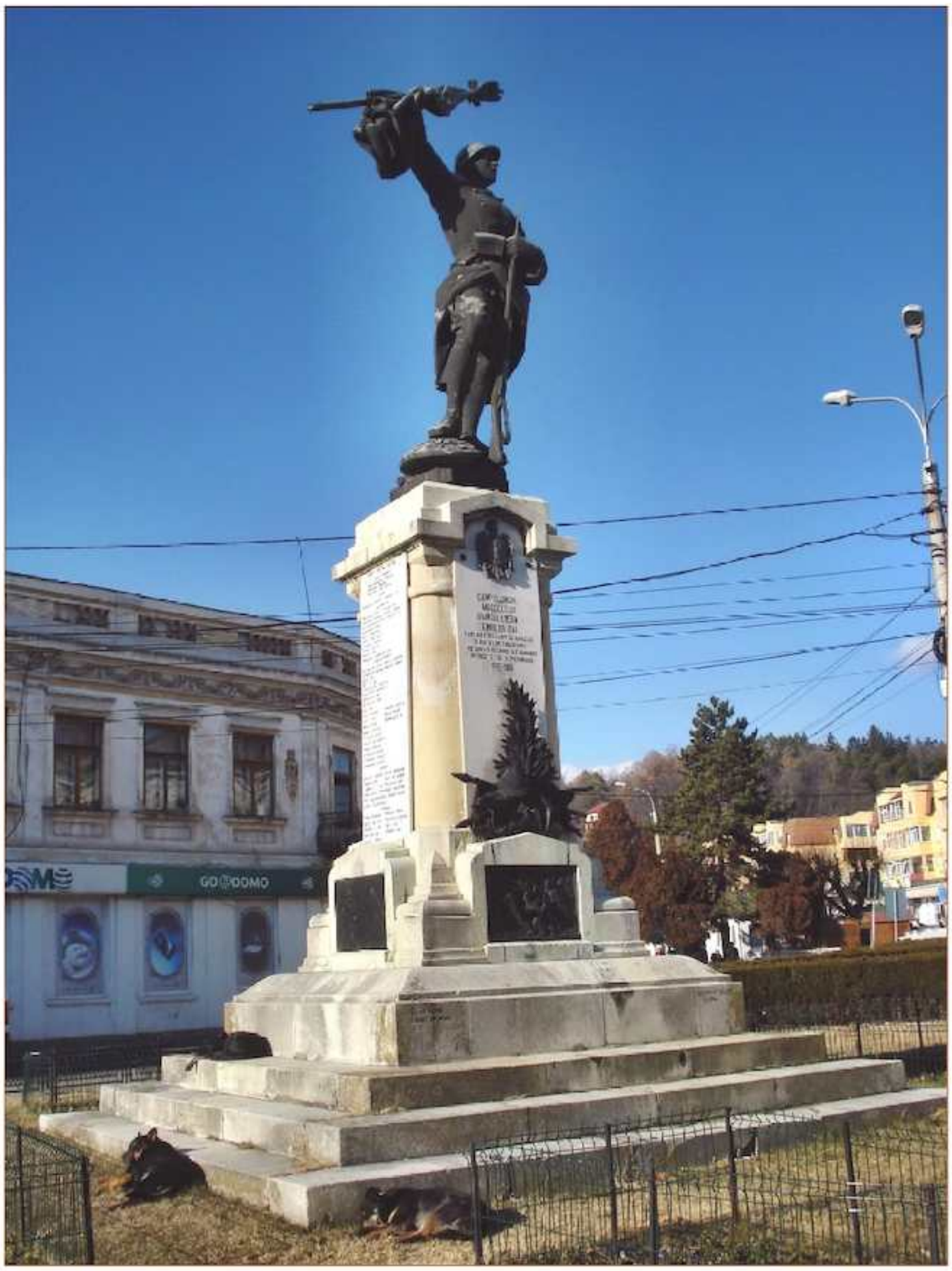

Monumentul eroilor.

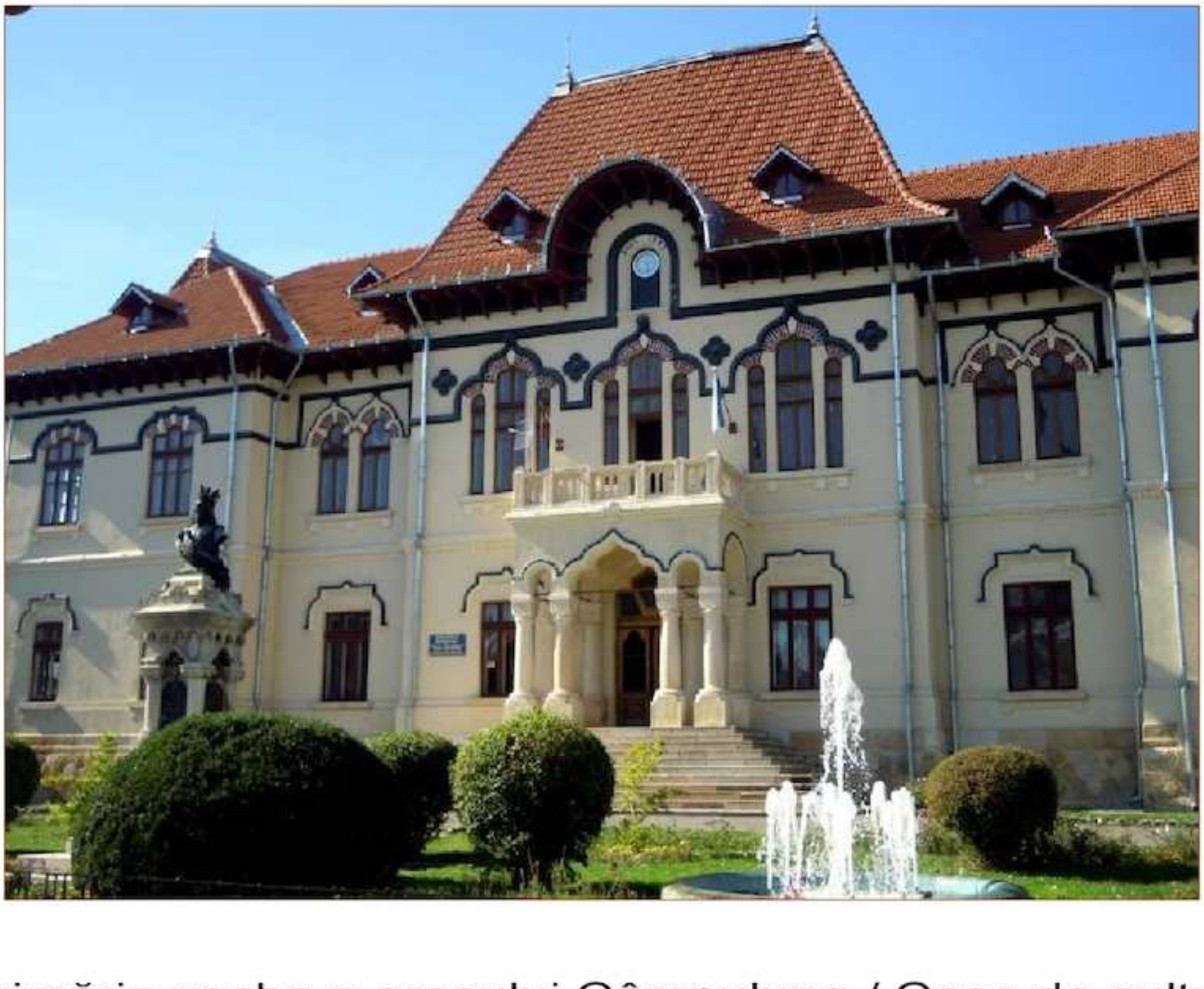

Primăria veche a oraşului Câmpulung / Casa de cultură.

Primăria municipiului Câmpulung.

Albeștii de Muscel
(Bughea de Sus)
Pietroasa
Șelari
Bilcești
Bratia
Bughea de Jos
Bordeieni
Valea
Rumânești
Colni
E
Malu
Băcești
CÎMPULUNG
Groșani
Chilii
Poienarii
de Muscel
(Poienari)
Godeni
Bughea
Susla
Mio
(Mă

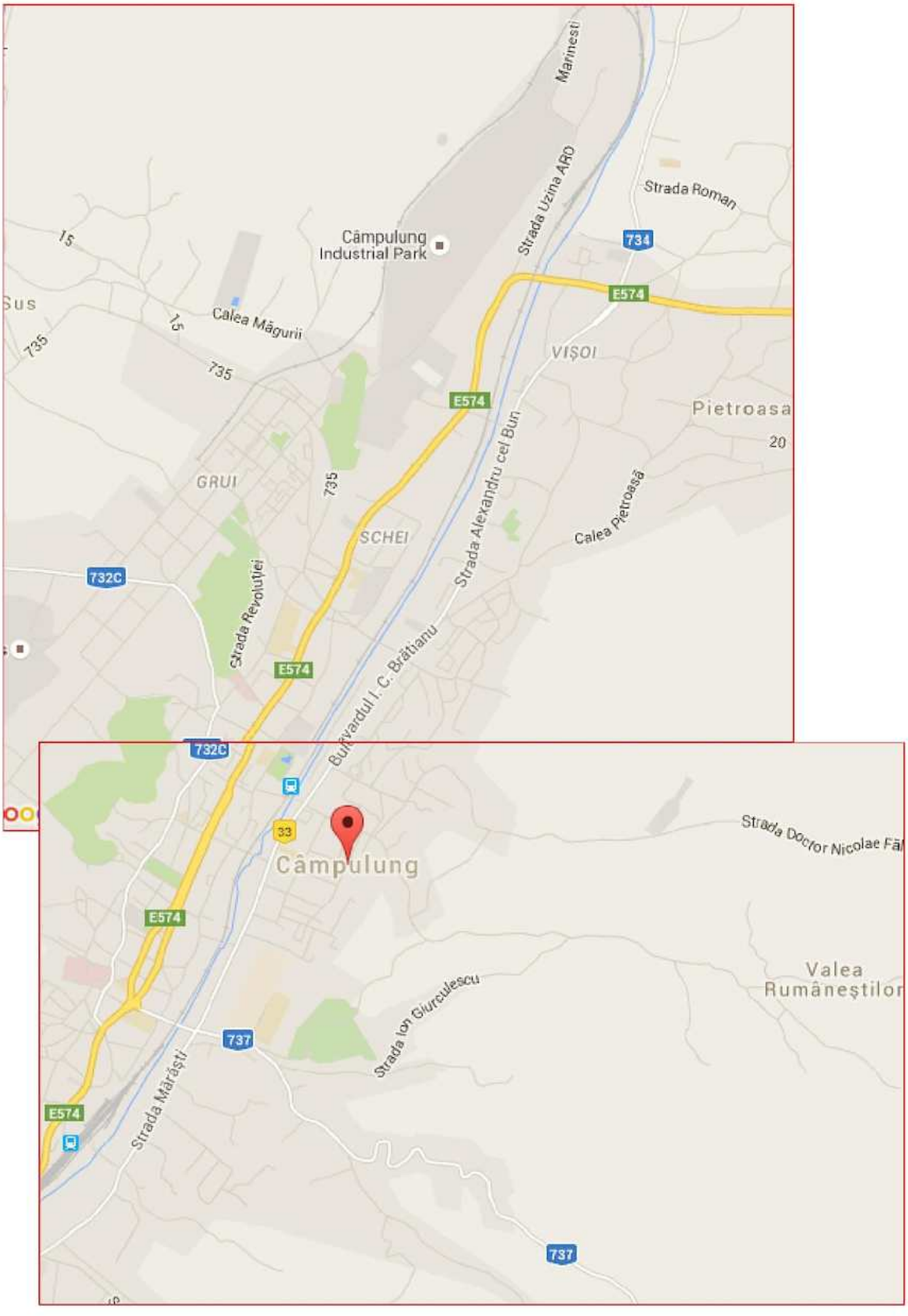
Mărinești
Strada Uzina ARO
Strada Roman
Câmpulung
Industrial Park
15
Sus
Calea Măgurii
735
734
E574
VIȘOI
Pietroasa
20
GRUI
SCHEI
Calea Pietroasă
Strada Alexandru cel Bun
Strada Revoluției
732C
Bulevardul I. C. Brătianu
33
Câmpulung
Strada Doctor Nicolae Fă
Valea
Rumâneștilor
Strada Ion Giurculescu
737
Strada Mărăști

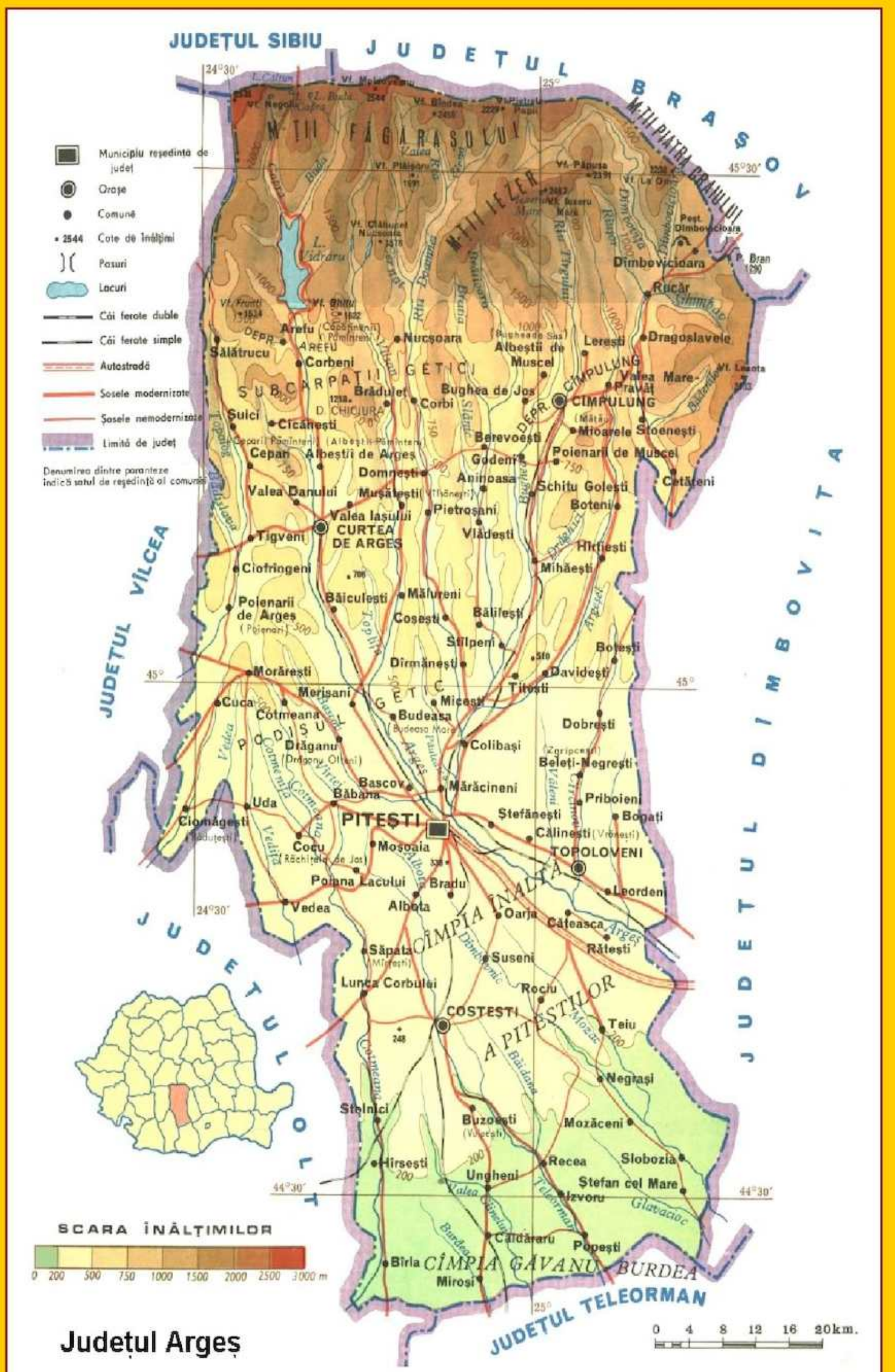

Județul Argeș